

KUURTANES-SEURAN
JOULU ★ 1964

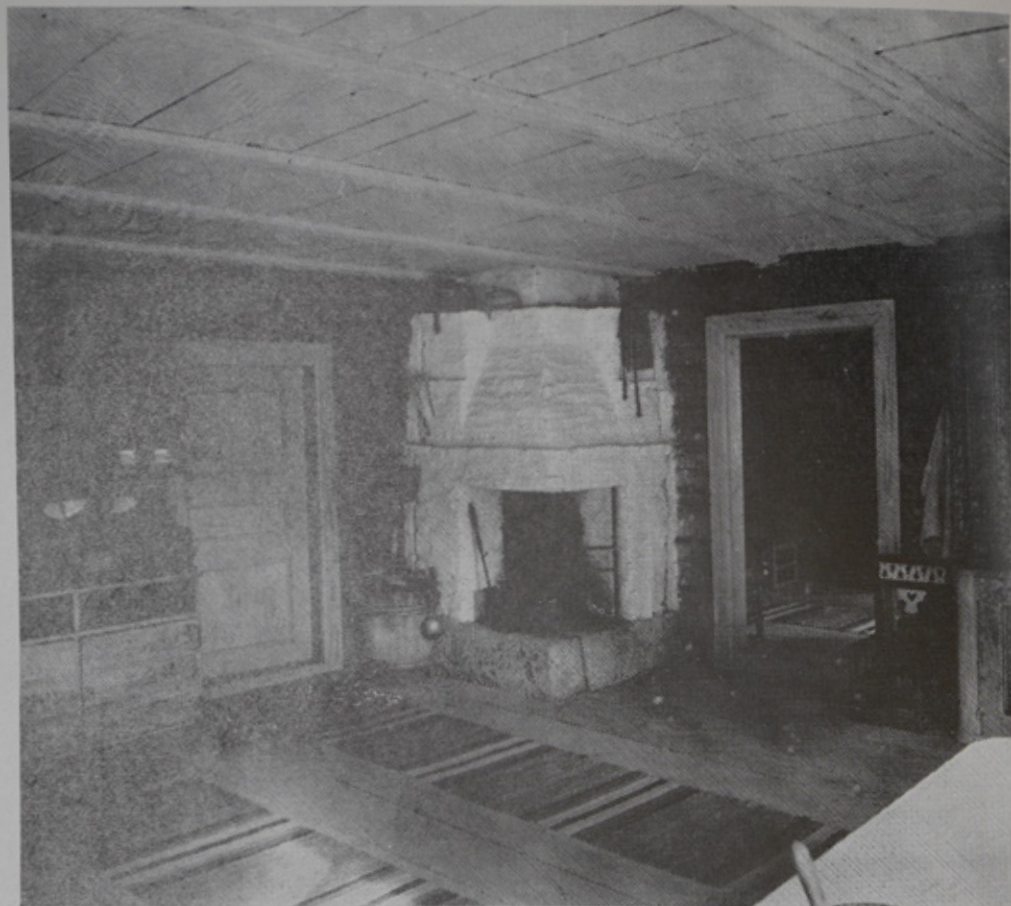
Kuortanes-seuran

Joulu 1964

OLE KIITETTY, TAIVAS, ETTÄ SAAN
TAAS NÄHDÄ SUN AURINKOS LOISTOSSAAN
JA NÄHDÄ MAAN SUVIPAIVAT,
OLE KIITETTY, ETTÄ NÄHDÄ SAIN
TEOT ULJAIMMAT MIESTEN ULJAIMPAIN —
IKIPAIVIKSI MIELEEN NE JÄIVÄT

Yrjö Jylhä »Kiirastuli«

Kuurtanes-seuran Joulun tarkoituksena on sukupolvesta toiseen kulkeutuneiden muistitietojen ja itsensä kuurtanelaisiksi tuntevien henkilöiden kirjoitusten avulla selvittää Kuurtaneen entistä ja nykyistä elämää. Samalla lehden toimituskunta kiittää kaikkia niitä, jotka tavalla tai toisella ovat tehneet lehden julkaisemisen mahdolliseksi.

KUURTANES-SEURA

☆ ☆ ☆

TOIMITUSKUNTA

Pentti Harju

Eeva Peltola

Sirkka Kantola

Heikki Mäki-Hallila

Iivari Honkola

Pentti Mäenpää

Kansikuva talomuseosta — Valokuv. Erkki Ala-Könni.

HEIKKI VIHMA:

Joulun suurin ihme

Jälleen kerran me saamme pysähtyä joulun ihmeen äärelle. Monen kerran saamme itsekin jälleen kokea sen saapuvan koteihimme luoden sen ihmeellisen tunnelman, jonka muistamme meitä ympäröineen jo lapsuudenkodin jouluissa. Siinä on jotakin käsittämättömän herkkää ja kaunista. Jotakin sellaista, mitä emme koskaan opi täysin tajuamaan. — Se vain saapuu koteihimme ja valtaa meidätkin, jotka ehkä tavallisesti olemme niin karteita ja jäykkiäkin. — Vaikka jokainen koettammekin monella tavalla olla mukana kodin joulun ja sen tunnelman luomisessa, emme kuitenkaan kykene selittämään, mistä sen juhlallinen herkkyyks tulee. Se vain tempaisee mukaansa, mutta emme sitä ymmärrä.

Samoin jää järjellemme käsittämättömäksi joulun suurin ihme, Jumalan tulo ihmiseksi. Voimme yhtyä apostoli Paavaliin, kun hän lausuu: «Tunnustetusti suuri on jumalisuuden salaisuus; Jumala on ilmestynyt lihas» — Meillekin kuuluu tuo joulun suuri sana: «Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja», mutta paljonko siitä tajuamme. Emme käsitä ihmisen syntymäänsä liittyviä lukuisia Jumalan ihmeitä, saati sitten sitä, että Kristus Herra on astunut keskellemme pienenä, avuttomana ihmislapsena köyhän äidin helmasta. Voimme vain tuntea senkin ympäröivän meidät pyhyydellään, kuten pysähdymme hetkeksi rukoillen ihastelemaan seimen lasta ja kiittämään taivaan Jumalaa. Tämän joulun ihmeen toivoisi osaavan jokaiseen Kuortaneen kotiin tänä jouluna, jota kohti olemme kulkeneet pitkän ja pimeän syksyn läpi kiireisillä askelilla. — Pysähdymme hetkeksi. — Emme hän kukaan tahdo joulumme jäävän vain valmistelujemme ja luotujen tunnelmien varaan. Perussävelenä soikoon kodeissamme tuttu joululaulun sävel: «Jeesus tullut on».

Ilman vaivannäköä me emme saavuta elämässämme mitään. Joulun Herran saamme kotiimme, kun etsimme Häntä ja pyydämme Hänet mukaan kotiemme jouluun. Ilman vaivannäköä jää meiltä huomaamatta joulun suurin ja ihmeellisin keskus. Se, mitä Betlehemin paimenet kokivat kedolla ja lapsen seimen äärellä. — Ulkopuolinen ei siinä nähnyt mitään ihmeellistä, pieni lapsi vain ja hänen köyhät vanhempansa. Mutta paimenet kokivat muutakin, koskapa palasivat laumojensa luo Jumalaa ylistäen. — He kokivat joulun ihmeen ensimmäisenä ja täydellisenä, siitä sydänsä riemastui.

Auttakaa kodeissanne toinen toistaan näkemään ja kokemaan jotakin seimen Herrasta. Joulu virsi ja luettu sana, siinä aset isän ja äidin kälteen, että lapsetkin kokisivat rauhan joulun tuntua ja vanhemmat saisivat jatkaa matkaansa Jumalaa ylistäen.

Joulun Herra itse varjelkoon meidän sydämemme ja ajatuksemme Hänessä ja antakoon meille rauhallisen, siunatun joulun.

Kuortanes-Seuran Joulun toimituskunta järjesti perinteelliseksi tulleen kirjoituskilpailun Kuortaneen Yhteiskoulun VIII luokalla. Seuraavien oppilaiden kirjoitukset palkittiin:

I p. Pirjo Koskinen, II p. Arvo Hautala, III p. Helena Vainiola, IV p. Anna-Liisa Ahola ja V p. Pauli Pollari.

KIITAMME kaikkia erittäin korkeatasoisesta ja tasaväkisestä kilpailusta ja toivotamme menestystä tulevissa ylioppilaskirjoituksissa.

PIRJO KOSKINEN:

KISSA

»Eläimistä tuli susia, millä liikaa häntää, millä iso murheellinen pää. Vähä vähältä ne alkoivat sopeutua, kävivät maisemaan taloksi, saivat täpliä, somistuivat, joku lensi. Kissa, kissa yksin ilmaantui valmiina ja ylpeänä: se oli heti syntyään täydellinen, kulki yksin ja tiesi mitä tahtoi.»

Pablo Neruda on muutamalla lauseellaan ilmaissut nuo ominaisuudet, jotka tekevät kissasta jalon luontokappaleen, jolla on ihailijoita yhtä paljon kuin vihamiehiäkin, mutta jota kukaan ei voi olla ottamatta huomioon.

Minulle kissa on ihme. Ihailen sen viisautta ja kykyä irtautua omasta hiirimäilmästä tarkkailemaan ihmisiä sekä taitoa sopeutua heidän elämänrytmiinsä.

Kissa on sydäntä lämmittävän uskollinen ja ystävällinen eläin, mutta päästää ihmisen lähestymään itseään määrättyyn rajaan asti, jonka takaisesta maailmasta on merkkeinä vain poissaoleva ja vilkka katse.

Kissan elämää ihmisryhdyksunnassa hallitsee voimakkaana liittymisvietti. Sen lisäksi, että se kiintyy perheeseen kokonaisuudessaan, valitsee se oman henkilökohtaisen suosikkinsa ihmisten joukosta. Tällaisen henkilön äänellä, eleillä sekä koko olemuksella on erikoisen tärkeä merkitys kissalle. Turkinsilittämisestä tai pienestä huomaavaisuudesta se on tyyty-

väinen ja kiittolinen. Sen kiintymyksen kohteen läsnäolo saa sen tekeytymään avuttomaksi, mutta se saattaa myös tehostaa itseään liioitellusti. Se näkee vaivaa vain siksi, että se pääsis päämääräänsä: ihmisen läheisyyteen ja »alistaa» hänet omaan tahtoonsa ja oikkuhinsa.

Kun seuraan kissan pehmeitä askeleita ja siroja ruumiinliikkeitä, tunnen itseni kömpelöksi ja avuttomaksi. Ei ole lainkaan ihmeellistä, että kissaa on pidetty pyhänä eläimenä. Sen salaperäisessä ja ylevässä olemuksessa on jotain taianomaista ja eitäistä.

Kissa erittelee ihmisiä heidän olemuksensa ja ominaisuuksiensa perusteella. Täysikasvuisten ihmisen äännekkäitä tunteenpurkauksia se pitää turhina, suorastaan tuomittavina. Se käyttää kynsiään ja hampaitaan sadakseen hiliityksi mellakoitsijan. Kissan oikeudenmukaisuus on ilmeinen. Pienen lapsen sietämättömälle ääntelylle se on olevinaan täysin välinpitämätön. Voi myös ajatella, että kissa tajuaisi saman kehitystason ihmisissä eroavia ominaisuuksia. Tällaisia voivat olla hyvyys ja pahuus. Kissa ei ole kokonaan paha eikä kokonaan hyvä, samoin kuin ihmisetkin. Mutta ehkä kissa tajuaa hyvyyden ja arvostaa sen muita ominaisuuksia korkeammalle. Se näyttää tuntevan mieltymystä ihmisiin, jotka eivät »tee paha» karpäsellekään.

Esi-äideiltä perityt vaistot ovat kissassa hallitsevia ja juuri niihin liittyvät erikoisuudet tekevät kissasta ainutlaatuisimman ja kiehtovimman kaikkien kotieläinten joukossa.

Kun kohtaan tuon silkkiturkkinen eläimen läpitunkevan katseen, joudun minä ensin kääntämään katseeni pois, en tiedä, tunnenko jonkinlaista alemmuutta vai huo-

maanko olevani ihminen, jolla on liian vaativa osa ja jonka on tällöin turvauduttava epäinhimillisyteen.

»Ihminen haluaisi olla kala tai lintu, käärme saisi mielellään siivet, koira on pelkkä vikaan mennyt leijona, insinööri soisi olevansa runoilija, karpänen kokee lentää kuin pääskynen, runoilija yrittää matkia karpästä, mutta kissa haluaa olla vain kissa, ja yhtä kissaa se on hännästä viikisiin, harmaasta aavistuksesta elävään hiireen, yön pimeydestä kultaisiin silmiin.»

PAULI POLLARI:

LÖYDÄMMEKÖ JUMALAN AVARUUDESTA

Talviyön tähtikirkasta taivasta katsellessamme suuntautuvat ajatuksemme ikään kuin luonnostaan etsimään elämän lähteitä. Sellainenkin henkilö, joka muuten ei juuri »ehdi» syventyä hengellisiin asioihin, tajuaa tällöin vavahduttavalla tavalla oman mittätömyytensä taivaan majesteettisen holvin alla. Silloin hänestäkin tuntuu itsestään selvältä, ettemme voi olla täällä yksin, sokean sattuman heiteltäviksi jätettyinä, vaan täytyy olla joku, joka pitää meistä huolta. Ilman tällaista holhoajaa olisi vähäpätöinen ihminen jo ajat

sitten menehtynyt taistelussa mahtavaa luontoa vastaan.

Samaa asiaa joutuvat yhä uudelleen ja uudelleen pohtimaan myös ne tiedemiehet, joiden ammatina on tähtien tutkiminen. Nykyaikainen tekniikka suunnattomine tähtikaukoputkineen on tuonut maailmanavaruuden tähtineen ikään kuin lähemmäksi. Samalla on käsityksemme maailmankaikkeudesta vähitellen hahmottunut nykyiseen muotoonsa. Tärkein yhä avoimena oleva kysymys onkin enää vain se, miten tämä järjestelmä on syntynyt ja mikä ohjaa sen jatkuvaa kehitystä.

Monet tähtitieteilijät ovat ateisteja. He sanovat tutkineensa vuosikaudet avaruuden kaikkia osia, eivätkä ole mistään tavanneet merkkiäkään Jumalasta. Heidän mielestään taivaankappalet kiertävät kukin omaa rataansa tiettyjen vetovoimien mukaisesti tarvitsematta mitään korkeampaa ohjausta.

Toinen osa tutkijoista on kuitenkin jyrkästi päinvastaisella kannalla. Kaikkialla, minne he katsovatkin, he näkevät merkkejä Jumalasta ja hänen johdatusestaan. Jos kaikki olisi pelkän sattuman tai luonnonlakien varassa, niin miksi esimerkiksi Maa ainoana Auringon kiertolaisista sai kaikki ne edulliset ominaisuudet, jotka tekevät elämän nykyisessä muodossaan mahdolliseksi? Tai mikä on asettanut kaikki planeetat säännöllisille radoilleen? Luke-mattomat kysymykset, joihin ei löydy vastausta, vahvistavat jatkuvasti heidän uskoaan kaitsevan Luojan olemassaoloon.

Avaruuslennot tällä vuosikymmenellä ovat aloittaneet uuden aikakauden ihmisen suhteessa maailmankaikkeuteen. Ihminen on vihdoinkin onnistunut irtautumaan omasta planeetastaan — tosin vain mitättömän pienen matkan — ja tarkastelemaan avaruutta ja ennen kaikkea omaa maapalloamme uudesta näkökulmasta. Mutta tämäkin näyttää vaikuttavan eri ihmisiin eri tavalla. Niinpä ensimmäinen avaruustieteilijä, neuvostoliittolainen Jurij Gagarin, oli palatessaan samaa ajatteli kuin lähtiessäänkin. Hän ei ollut matkallaan kohdannut Jumalaa, vaan ainoastaan luonnon koko

mahtavuudessaan. Sen sijaan esimerkiksi amerikkalainen John Glenn, presbyterisen kirkon jäsen ja harras puritaani, oli avaruudesta palattuaan syvemmin uskonnollinen kuin koskaan ennen. Vasta nyt hän sanoi todella tajuaavansa Jumalan valtavan voiman ja hänen luomakuntansa suunnattomuuden.

Avaruuden valloitus edistyy nykyisin jättiläisharppauksin, ja kenties piankin on ensimmäinen kuulento todellisuutta. Eräitten asiantuntijain lausunnon mukaan voidaan ehkä jo kuun valloittamisen jälkeen saada selville, miten maailmankaikkeus on syntynyt. Silloin todennäköisesti hyväksytään joku nykyisin tarjolla olevista monista teorioista. Mutta ratkaisematta tulee edelleen jäämään se, mihin kaikki nämä teoriat loppuvat: mistä on kaiken alku. Kaikille nykyisille teorioille on yhteistä se, että ne tarvitsevat lähtökohdan, kaasumaisen tai kiinteän ainemäärän, josta maailma on kehittynyt nykyiseen muotoonsa. Mistä tämä aine on tullut, sitä selittämään ei ihmisjärvi enää riitä. Viimeistään tässä vaiheessa on nerokkaimmankin ihmisen myönnettävä, että täytyy olla olemassa Luoja, joka on maailman alussa luonut ja jonka holhoava luominen jatkuu yhä.

HELENA VAINIOLA:

EI LAPSI EIKÄ AIKUINEN

Olemme joskus ainekirjoituksessa pohtineet, onko nuoruus kultaista aikaa. Muistan, että lopputulos oli myönteinen. Haluaisin kuitenkin asettaa tuolle yhden ehdon: se on vain, jos ajattelemme sitä jo hieman vanhempina. Jos kysymme neljä—viisitoista-vuotiaalta samaa asiaa, on vastaus varmasti melkein poikkeuksetta

kielteinen. Silloin ihminen on kummallisen epävarma. Joskus hän on niin täynnä, että pelkää räjähtävänsä, joskus taas aivan tyhjiä, ikäänkuin ei olisi olemasakaan. Hän ei enää ole lapsi eikä vielä aikuinenkaan — hän on murrosikäinen.

Vanhemmat lisäävät usein tahdomattaan murrosikäisen epävarmuutta omalla ristiriitaisella esiintymisellään. Ei tarvitse lukea psykologiaa voidakseen oppia tuntemaan, että juuri lapsuusiän ohittaneen nuoren mieli on kapinallinen. Hän pelkää aikuiseksi tulemista, koska hän ei halua tulla samanlaiseksi kuin kotien tyrannit: vanhemmat. Yrittäessään paeta lapsuutteen, hän kuulee olevansa liian vanha. Pyrkiessään tästä saamansa iskun tähden olemaan kuten aikuiset, on vastassa lause: olet liian nuori. Tämä herättää pakokauhua ja saa hänet miettimään, mikä hän sitten oikeastaan on. Tämän pohdinnan luonnollinen tulos on, että hän on mahdoton ja arvoton. Tuo tunne saa hänet helposti eristäytymään kodin piiristä. Hän sulkeutuu itseensä ja tulee tällöin jarrutteeksi luonnollista kehitystään. Silloin lähdetään etsimään »kotalotovereita». Ajaututaan kaduille ja muodostetaan joukkoja, joiden mukaan nykyajan nuoria sanotaan mahdottomiksi.

Kodin ulkopuolella toisten samanlaisten seurassa päättävät murrosikäiset elää nuoruutensa siten, kun he lapsena olivat kuvitelleet. He saattavat jopa vihata vanhempiaan, jotka estävät niiden haaveitten toteutumisen. Oman voiman tunne on suuri. Vajotaan lähelle moraalittomuutta, kun leikitään aikuista. Syntyy suorastaan kilpailua, kuka uskalttaa mennä pisimmälle. Hirveintä on, että saavutuksista kerskutaan sitten tovereille. Esimerkkejä aikuisten maailmasta saadaan moraalisesti alhaisista elokuvista ja romaaneista. Rohkaisua etsitään alkoholista.

Nuoret, joille alinomaa sanotaan: »se on luonnollista», »se kuuluu ikäkauteesi, kyllä se ohi menee», oppivat hyvin nopeasti käyttämään murrosikää aseenaan vanhempia vastaan. Tehdään luvattomia tekoja jopa rikoksia, ja tur-

vaudutaan kiinni jouduttaessa vanhempien omaan väitteeseen: ikäkaudesta johtuviin luonnollisuuksiin. Usein tuntuu siltä, että vanhemmat ovat sokeita nuorten sijasta. Olisi ymmärrettävä, että juuri murrosikäisellä on älykkyys korkeimmillaan. Eivät nuoret suinkaan ole tyhmiä, he vain tekeytyvät tietämättömiksi, ja saattavat ulos päästyään nauraa vanhemmilleen.

Eräs syy nykyajan murrosikäisen vaikeuksiin on siinä, että vapaan kasvatuksen aate on käsitetty väärin. Se ei suinkaan tarkoita sitä, että vitsat on heitettävä uuniin ja nuorten on opittava elämään yritysten ja erehdyksen kautta. Kyllä nuoret haluavat, että heitä moititaan ja rangaistaan, jos he ovat tehneet väärin. Mutta heille on myös opettava mikä on oikein. Vanhemmilla tulisi aina olla aikaa ja kärsivällisyyttä kuunnella ja neuvoa nuoria heidän vaikeuksissaan. Opettamalla heitä ymmärtämään itseään ihmisinä kaikkine erehdyksineen, he voivat lieventää nuorten tasapainottomuutta ja lyhentää murrosikää. Heillä on kaikki mahdollisuudet tehdä lastensa nuoruus kultaiseksi ajaksi.

ARVO HAUTALA:

JOULU JUHLISTA JALOIIN

Tulemme harvoin ajatelleeksi, kuinka monipuolinen juhla jouluihite asiassa on. Esimerkiksi kauppiaille se tuottaa runsaasti ilonaihetta jo paljon ennen Aatamin ja Eevan päivää. Kasvaahan heidän kassansa sen mukaan, miten asiakkaat ostavat tavaraa oman joulunsa elävöittämiseksi. Niinpä kauppiaat hyrräilevät itseksensä: »Voi jospa ihmisillä olisi jouluihite edes kerran kuussa.»

Jo pelkkä joulun odotus saa monien mielialan kohoamaan arkitason yläpuolelle. Rakennellaan pilvi- tai joskus lumilinnoja siitä mitä kaikkea se tuo tullessaan. Kaipaus on usein suurempikin onni kuin täyttyminen.

Pari viikkoa ennen joulua näkee emäntien tulevan ostoksilta kummallinen risukimpulta näytävä kantamus kinalossa. Lähemmin tarkasteltuna tämä nippu osoittautuu pariksi kiloksi kuivatua turskaa eli »kuivaa kalaa» josta pitäisi tulla jouluterian perusta. Ruokia suunniteltaessa perheen naisväen taidot ja mielikuvitus pääsevät oikeuksiinsa. Leipominen on suoranaista luovaa taidetta, ainakin sivusta katsottuna.

Lapsille joulunaluspäivät ovat jännittäviä. Jo monta päivää ennen joulua he ovat keksineet ullakon nurkasta pahvilaatikon,

johon ilmestyy joka päivä muutama pikku paketti. Se saa heidän salapolisiivaistonsa vireille ja tästäläihin tuo laatikko on lasten alituisen tarkkaavaisuuden kohteena. Sen sisältö analysoidaan niin tarkasti kuin mahdollista ja tutkimus pidetään tarkasti ajan tasalla joulun saakka.

Maalaistalon isännälle on tarkein selvillä, miten hän viettää jouluaattonsa. Hän nousee varhain aamulla ja ryhtyy vanhan tradition mukaan ajamaan hevosella ja hyvin pienellä reellä lantunkioita pellolle. Joulu ei tunnuta joululta ilman tätä toimitusta.

Puolelta päivin, kun isäntä on lopettanut puuhansa, tarjotaan hänelle tavallisesti etuoikeus lähteä samoamaan Suomen jylhän ja kauniin talvisen luonnon keskelle — hakemaan kuusta. Hänen mielialaansa ei vähimmässäkään määrin madalla se, että häntä lähtiesä vannotetaan olemaan tuomatta sellaista varpua kuin viime joulukuusi.

Aikansa metsässä kahlattuaan isäntä löytää mieleisensä puun, katkaisee ja nostaa sen toiveikkaana olalleen. Kotiin palatessaan hän on mieleissään varma siitä, että kuusi on todella kaunein, mitä metsästä löytyi. Mutta miksi tämä joulu tekisi poikkeuksen? Kotona kuusi on auttamattomasti toispuolinen ja liian harvaaksainen. Tämä ei kuitenkaan enää perheen pään mieltä paina, sillä nyt hän on jo joulusaunan maussa löylyssä.

Kaikki ovat saunoneet ja syöneet jouluterian, vieläpä urhoollisesti maistaneet lipeäkalaakin. Ilta on pimentynyt. Kuusi tai vain kynttilät on sytytetty. Tavallisesti tässä vaiheessa joulupukin pelko saa yliotteen jostakusta perheenjäsenestä; se on yleensä isä. Hän ei kerta kaikkiaan kestä sitä ajatusta, että hän joutuu silmätysten joulupukin kanssa. Siksi hän pyyttelee visusti poissa sen ajan, kun pukki on jakamassa lahjoja ja tekemässä lapsille henkilökohtaisuuksiin meneviä jopa tunkeileviä kysymyksiä. Pukin mentyä lapsia jää askarruttamaan se, miksi hänellä oli isän vanhat saappaat. He eivät kuitenkaan saa valastusta asiaan, sillä eihän isä tiedä kummallisesta yhteensattumasta mitään.

Oli hiljainen uuden vuoden yö

Uuden vuoden yön pimeys laskeutui Kuortaneen ylle vuonna 1960. Tummana silhuettina hämmötti yön taivaalla Kuortaneen kirkkotaloni, jota kohti kirkkokansa vaelsi vuoden viimeiseen jumalanpalvelukseen.

Seurakuntalaisten lähestyessä kirkkoa täytti ihmisten ajatukset jokin salaperäinen ääretömyys. Näin vanhan vuoden lopussa tuntui kuin kaikki mennyt olisi alakuloisin mielin täällä kalmistomaalla. Maan povessa lepäävien ihmisten elämä oli kerran sykkinyt voimakkaana täällä ajassa; nyt oli kaikki entinen poissa. Illan pimeässä kulkeneen ihmisen sai hetkeksi pysähtymään kynttilöin valaistu sankarihauta. Valot ja varjot leikkivät valkoisella hangella. Valkoinen lumi peitti sankarihauta-alueen laatan, joka kertoi koetusta menneisyydestä, uhritiestä ja verestä. Pienen ohikiitävän tuokion pysähtyi entinen aseveli ystävänsä hautalaatan eteen pyyhkäisten äskensataneen lumen muistomerkiltä. — »Ja kerran, kuolema kun liki kulki, vei monta viereltä mut hänet säästi, hän silloin parhaan ystävänsä silmät sulki ja nieli kyöneleensä miehekkäästi.»

Kuortanalaisten astuessa sisälle kirkkoon oli juhla-valaistuksessa kaunis näky. Tämän vanhan pyhäkön rakensivat kerran edesmenneet esipolvet selujen suojaksi. Jokainen sukupolvi toisensa jälkeen on tahtonut tuoda oman aikansa muistot kirkkoon. Vanhaan kynttiläruunuun on kaiverrettu: Lahjoitettu kailta kunniallisilta talonisänniltä. Alttaritaulun molemmilla puolilla on taiteilija Kempin lahjoittamat kynttilälampetit 1700-luvulta. Saarnatuolin yläpuolella olevat enkelinpääveistokset on tehnyt kuortanelainen maanviljelijä Heikki Mikkilä; kaunis alttariseinämä on myös hänen työtään. Professori Heikki Klemetti halusi muistaa synnyntäjänsä kirkkoa suunnittelella puolisonsa kanssa ne vanhat värit

kirkkoon, jotka niin läheisesti ovat liittyneet kuortanalaisten elämään. Näitä värejä kuortanalaiset olivat lapsuudestaan saakka tottuneet näkemään kotona vanhoissa kaapeissa, tuoleissa sekä hautausmaalla olevissa hautapaaluissa. Juuri nämä värit tahtoi Klemetti jättää muistoksi tuleville sukupolville. Voidaan ehkä ajatella, että tästä ajallisesta kauneudesta heijastuu myös tulevan elämän kauneus. Kirkon seinällä on myös Heikki ja Svanthe Kurikan lahjoittamat taulut kuvaamassa Kristuksen elämän tiestä täällä alhaalla. Kaikessa kokonaisuudessaan vuoden 1960 kirkko oli kaunis näky.

Penkkirivit täyttyivät ääriään myöten kirkkokanasta. Mikä oli se voima, joka sai ihmiset tulemaan näin suurena joukkona tähän vuoden viimeiseen jumalanpalvelukseen? Oliko kunnioitus esi-isien kirkkoa kohtaan, pyhä usko Jumalaan, ehkä jonkin menetetyt kaipaus? Olihan taas hyvä siirtyä elämän arjesta johonkin korkeammalle. Tähän kirkkoon on kokoontunut monien vaihteitten ja kaikenlaisten aikojen alla. Tämä kirkko on monien kiitosten, lupauksien ja kyynelten kirkko — rukousten ja pyyntöjen kirkko.

Kerran oli hetkiä, jolloin syvää turvallisuutta tunteen sai käydä kirkkoon käsi äidin kädessä. Lapsuuteni kirkosta on jäänyt muistikuva enkelinpääveistoksista, joista olisin halunnut omistaa yhden — kumpi olisin saanut olla yksi näistä enkeleistä. Silloin lapsuuden kirkossa alttaritaulua katsoessa tuntui siltä, kuin sitä olisi katsellut jostain sumun lävitse. Käsitti vain sen, että jotain ikävää oli siinä kuvattu.

Oli kerran hetki, jolloin käytiin ensi kerran Herran pyhällä ehtoollisella. Vielä vuosien takaa muistuu rovasti Soinin sanat, jotka hän jätti muistoksi tule-

Se hetki, jolloin lahjapaketit avataan, on kieltämättä suurta-paus. Lapsia tämä viehättää senkin vuoksi, että nyt he voivat todeta kuinka tehokas heidän tutkimuksensa on ollut; toisin sanoen, kuinka monen paketin sisältö on arvottu jo pelkillä sormituntumalla. Lopun jouluilan viero riippuu ratkaisevasti siitä, mitä on saatu lahjaksi.

Jos lahjojen joukossa on mielenkiintoisia kirjoja, on illan ohjelma selvä: kilpavalvonta lukien

ja käyden jokaisen luetun kappaleen jälkeen verottamassa kinkua. Unisimmat ja ne, jotka ovat saaneet vähemmän kiinnostavan kirjan luettavakseen antautuvat unen valtaan jo vähän jälkeen puolen yön. Virkeimpien onnistuu pysytellä hereillä aina siihen saakka, kun tulee aika lähteä joulukirkkoon.

Lähtöhetki on pitkämatkalaisilla viimeistään kello viisi, sillä täytyy kirkossa olla ainakin tuntia enen jumalanpalveluksen al-

kua. Niiden, joilla ei ole hevosta ja kirkkorekeä, ei auta muu, kuin turvautua autoon kirkkomatalla.

Jokainen kävijä voi tuntea viihtyvänsä joulukirkossa, mutta kottiin palattua alkaa aika madalla; kaikki virkistävät huiput on siivutettu. Edessäpäin kaikki näyttää enemmän tai vähemmän tasapaksulta. Tähän tilanteeseen on olemassa yksi keino, joka auttaa varmasti — ryhdy suunnittelemaan hyviä uuden vuoden lupauksia.

van elämän tielle: »Sinun luonasi on elämän lähde, Sinun valossasi me näemme valon.»

Oli aika, jolloin annettiin lupaus eräänä hemikuun iltana: Minä lupaan kunniasanallani, että minä rehellisesti ja omantunnon tarkasti avustan suojeluskuntajärjestöä sen puolustuksessa uskontoa, kotia ja isänmaata ja täytän minulle uskotut maanpuolustustehtävät noudattaen Lotta Svärd -järjestön sääntöjä.»

On ollut täytettyjä ja täyttämättömiä lupauksia.

Sukupolvien mittaan ei kuoleman lähdön ehdottomuuteen ole totuttu, vaikka saatto on ollut loppumaton. Ihminen tulee tähän kirkkoon silloin, kun jokin läheinen otetaan pois, ja tänne jälkeen jääneen täytyy jäädä kulkemaan kuoleman majesteetin jättämää jälkeä pitkin iäti lääkittämättömin haavoin; oman tahdon täytyy silloin painua maahan ja nöyrytyen taipua kaikkivaltiaan käden alla.

Jumalanpalveluksen alkaessa kiiri voimakkaana kirkon holveissa suruntummana poljentana virren sävelet seurakuntalaisten laulaessa: »Sun olkoon kiitos ainainen, hoidosta vuotten menneitten. Kaikesta minkä lahjoitit, kurista jolla kasvatit.» Tämän illan jumalanpalvelus tapahtui entisen rituaalin mukaan, mutta sen muisto jätti pysyvän jäljen — siinä oli kaipautusta, oli tuskaa.

Puheessaan pastori mainitsi: »Miksi elää muistoissa, jotka ovat kerran ohikiitäneet. Eiköhän olisi helpompaa elää vain siinä, mikä on tämänpäiväinen.» — Niin, miksi levätä menestyksen laakereilla, miksi kerrata muistoja, jotka olivat katkeria.

Pastorin puheen jälkeen kuultiin rehtori Rasin-perän laulavan:

Oi, muistatko vielä sen virren,
jota äitini lauleli,
kun pienoista helmahan unten
hän hellästi tuuditteli.
Se rauhan enkelit taivaan.
luo lapsosen vuotehen toi.
Oi, muistanhan vielä sen virren
mut laulaa, laulaa en voi

Kuvat kulkivat lapsuuden maille siihen avaraan tupaan, missä äiti työn ja huoltien painamana istui lapsen kehdon ääressä ja lauloi oman virtensä lapselleen. Hän aavisti herkillä äidin vaistollaan lapsensa tulevaisuuden tien. Mutta hän toivoi kuitenkin, että lapsi hänen virtensä voimalla kestäisi kulkea elämän vaikean tien.

Tämän laulun aikana ajatukset kulkivat myös Jumalan äidin suruhistoriaan alttaritaulun välityksellä, alttaritaulun, jota sukupolvet toisensa jälkeen ovat katselleet ennen meitä monenlaisin ajatuksin. Silloin lapsuuden päivinä tätä kuvaa katseltiin vain sumun lävitse; nyt sen näkyvät olivat monelle todellisuutta. Suruhistorian näky vei ajatukset siihen meille saavuttamattomaan itämaan kotiin, missä pyhä äiti lauloi jumalaisen virtensä Jeesus lapselleen.

Seurakunnan rovastin ollessa alttarilla syvennytettiin hartain mielin rukoukseen. Oli tuotava Korkeimmalle kiitos menneistä menestyksen, mutta oli myös pyydyttävä voimaa kestää edessäpäin olevat koettelemukset.

Uuden vuoden kellot soivat kellotapulissa vanhan vuoden loppua ja samalla uuden vuoden alkamiseksi 24 lyöntiä. Näiden uudenvuoden kellojen sanoma oli läheinen, mutta samalla myöskin kaukainen. Sävelet kaikuivat tähän päivään, huomiseen ja kaus tuleviin aikoihin, mutta herkimmin ne soivat menneitten aikojen yllä. Kellojen sävel soi ihmisten sydämissä, ja ajatuksissa kauan senkin jälkeen, kun kumahtelu oli jo vaiennut. Sävelet saattavat häipyä kuulumattomiin, mutta ne palaavat kuitenkin herkinä hetkinä uudelleen tajuntaan johdattaen pyhien päivien tunnelmiin. Se on yhteyttä ikuisuuteen, jumaluuteen.

Uusi vuosi alkoi ihmiselle, kun hän astui ulos uudenvuoden yöhön. Oli hiljainen yö, joka jätti pimeässä kulkeneelle ihmiselle toivon.

Niin vielä minä muistan sen virren, vaikka sointu sen himmeni.

KOSTI VIINIKKA:

SYSSAAMUN KAUNEUTTA

Yhteiskoulun IV lk:n oppilas Kosti Viinikka, joka kuoli tapaturmaisesti koulusta lähtiessään kirjoitti ohseen tuntiaineen muutamaa hetkeä aikaisemmin koulussaan:

Eräänä aamuna herätessäni buomasin, että kesän vibreys oli muuttunut syksyn kirjavuudeksi, sillä edellisyö oli ollut pakkasyö.

Katselin ulos ikkunasta ja näin järven takana olevan koivikon muuttuneen keltaiseksi. Kaikkialla oli tapahtunut suuri muutos.

Menin ulos ja buomasin, että kesäisen kuivan ilman tilalle oli tullut syksyinen kostea ilma. Huomasin myös, että linnut olivat vaienneet.

Kävelin rantaan ja näin veneen, joka oli täynnä vettä ja puitten lehtiä. Väbitellen aurinko nousi, ja vesi tippui puitten oksilta maahan, jopa niskaanikin.

Puitten loisto tuli yhä selvemmin näkyviin, ja yhä uusia värejä syntyi.

Kaikki oli niin kuin uudestaan syntynyt. Ibriset lähtivät töihinsä ja niin oli sekin syysaamu kallis-tunut päiväksi.

E. HARJU:

Meidän Herramme

Runo julkaistu Herättäjän Kynntilät-lehdessä vuonna 1928

On syntynyt kuningas kuninkaiden,
pyhä valtiasta maan sekä taivaan,
mi ihmisparkojen kärsivien
on poistava ijäsen väivan.
Illoviestinä majasta majahan
on kulkeva tieto suuri,
kun pyhä enkelit taivahan
näin lauloivat taivaalta juuri:

«Jumalallemme kunniaa korkeuden
ikitaivas nyt julkituokoon,
ja ihmislapset maan albaisten
rauhan toinen toiselleen suokoon!
On Jumala muistanut maailmaa
sille antanut suosion hyvän;
te seimenlasta ain' seurakkaa,
on valtakuntansa pyhä!»

Niin, ystävät, köyhät me albaisten maan:
on kuningas syntynyt meille!
Hän tahtoisi vaalia ain omiaan,
etteimme sais vieraille teille.
Että juonillaan ruhtinas pahuuden
meitä saisi ei synteihin johtaa,
vaan Herramme seuraten taivabaseen
me päästäis, kun kuolomme kohtaa.

Me seimenlasta siis seuraamme,
Hän on Herramme, auttaja suuri.
Vaikka vainoa meitä vibollisemme,
on Jeesus turvamme, muuri.
Hänen nimeä vapisee tuonela,
sitä väistää pahuuden voimat.
Hällä vallassa on elo, kuolema,
Hänen kunniaa taivahat soivat.

Hänen nimessään voittanut on Lutherus,
vaikka belvetti voimansa näytti.
Hänet kirkkaudessa näki Stefanus,
vääran tuomion kansa kun täytti.
Ovat isämme isät myös kokeneet
monet taistelut, sieluinsa haavat
ja Jeesuksen nimessä voittaneet;
vain Hältä kaikki' avun saavat.

Hänen joukkoonsa kuulua pyydämme me,
vaikka maailma mahtinsa näyttää.
Hän on pelastajamme, päällikkömme,
Hänen tahtoaan koitamme täyttää.
Hänen ristihinsä ain' turvaamme,
kun synty ja kiusaus painaa,
Hänen kunniantansa puolustamme;
Hälle kiitos ja kunnia aina!

Hälle lahjamme viemme nyt kumartaen;
on Kristus syntynyt meille.
Hälle tuskamme, taakkamme uskaltien
koemme lähteä elämän teille.
Me itessämme niin heikkoja vaan,
voimme horjua, langeta jälleen.
Hän valmis ain' meitä on nostattamaan,
Ikikunnia, kiitos vain Hälle!

jennyttiin sankarihautojen ääreen jolloin Suomen lipun ja E-P kanttori-urkuriyhdistyksen lipun tehessä kunniaa laskettiin vapaussodan sekä talvi- ja jatkosodan sankaripaasille kauniit kukkakimput. Vaikuttavan kunniakäynnin päätökseksi lauloi suuri juhla-kuoro Kuusiston: Suomalaisen rukouksen. Kuoroa johti kanttori Matti Katajamäki.

Ruokailutauon aikana joutuivat kuorolaiset etsimään lämmintä majoipaikkaa jäätävältä tuulelta suojautukseen. Talomuseossa oli ristikarkko palamassa koko päivän joten yhtenä jonona oli aina uusia ja uusia kuorolaisia pyrkimässä lämpimän takan ääreen. Myös monet kirkonkylän kaupat pääsivät eroon kaikesta lämpimistä alusvaatteista, sillä muutaman tunnin sisällä tapahtunut lämpö määrän lasku oli aiheuttanut sen että suurin osa kuorolaisista oli lähtenyt laulujuhliin aivan liian ohuissa tamineissa. Kuortanes Seura ja kirkonkylän kauppiat muistavat varmasti kesäkuun ensimmäisen sunnuntain hyvin tulorikaana päivänä.

Juhlalaulejaisiin Klemetti-museoalueelle saapuivat kuorot värikkäänä juhla-kulkueena. Kuortaneen torvisoitokunnan säestäessä tir. Väinö Hattulan johdolla yhdyttiin Suvivirteen. Pastori Heikki Vihma toivotti yleisön ja kuorot tervetulleiksi Kuortaneelle. Suuri juhla-kuoro esiintyi tässä pääjuhlassa kaksi kertaa joh-

ETELÄ-POHJANMAAN XIII KIRKKOLAULUJUHLAT

● Kuluneen vuoden yksi huomattavimpia tapauksia Kuortaneella oli eittämättä maakuntamme XIII kirkkolaulujuhlat, joiden järjestäminen oli uskottu Kuortaneen Kirkkokuorolle. Juhlat pidettiin tuona kesän kylmimpänä päivänä kesäkuun seitsemäntenä, jolloin hyinen lounastuuli puhalteli voimakkaasti ja lämpömittari osoiti aamulla vain + 4 astetta lämmintä. Tuo kylmyys yllätti täydellisesti juhlien järjestäjät, kuorolaiset ja yleisön. Koea sää aiheutti sen että juhlista ei yleisön paljouden kannalta muodostunut sitä mitä niiltä odotettiin. Kutenkin saatiin juhlilla tuntea juhla mieltä joka sisäisesti lämmitti ulkonaisesta kylmyydestä huolimatta. Juhlien keskeisinä paikkoina olivat Kuortaneen kirkko sekä musiikki-perinteistä rikas Klemetti-museo-alue. Järjestävän kuoron toimesta oli alueelle rakennettu komea laululava johon helposti voitiin sijoittaa juhlilla mukana ollut 26 kuorosta muodostunut 812 laulajaa käsittävä juhla-kuoro.

Jo aamuvarhaisella saapuivat kuorot juhlapaikalle jossa seurakuntamme tarjosi laulajille tulokahvit. Välittömästi tämän jälkeen seurasivat ryhmä- ja juhla-kuorojen harjoitukset joita jatkui aina jumalanpalvelukseen saakka.

Jumalanpalveluksessa kirkossa saarnasi rovasti Kalevi Vihma, liturgina toimi pastori Heikki Vihma, urkurina tirehtööri Yrjö Ketola ja kanttorina ja kuoronjohtajana tir. Veikko Kaakinen. Kirkkokuoromme lauloi Heikki Klemetin Kohotukoon Herran kansa. Jumalanpalvelus radioitiin Etelä-Pohjanmaan maakuntalähettyksenä. Jumalanpalveluksen jälkeen hil-

tajinaan kanttorit: Antti Saksa, Martti Korkealaakso sekä tirehtöörit Kaarlo Pirttinen ja Veikko Kaakinen. Lisäksi esiintyivät Lapuan, Lappajärven, Ilmajoen ja Isokyrön rovastikuntien kuorot omina ryhmäkuoroinaan johtajina Kaarlo Kara, Aaro Niemistö, Erkki Suni ja Nestor Rajala. Laulujuhlien juhla-puheen piti tuomiorovasti Olavi Laitinen ja päätöspuheen rovasti Veikko Kumpulainen. Säveljuhlassa esiintyi myös Kuortaneen torvisoitokunta tir. Väinö Hattulan johdolla esittäen Beethovenin: Jumalan kunnia luonnossa.

Illalla oli kirkossa vielä juhla-konsertti jota oli saapunut kuulemaan kirkon täyteinen yleisömäärä. Juhlassa esiintyivät Kauhavan ja Kauhajoen kirkko-kuorot. Urkusolistina toimivat kanttori Juho Nisula ja dipl.urkuri Seppo Jussila ja laulusolistina kanttori Reino Ylimäki. Lisäksi Kauhajoen orkesterin jousta avusti oman seurakuntansa kirkko-kuoron vaativassa tehtävässä. Kirkkojuhlassa piti hartauspuheen kirkkoherra Heikki Rajalahti. Vaikka hyytävä kylmyys ahdistelikin kuorolaisia samoin kuin juhlayleisöä päiväjuhlassa, niin kirkkokonsertin juhlat esitykset saivat jokaisen lämpenemään niin, että Kuortaneen laulujuhlista jäi kokonaisuudessa lämmin muisto. Niinhän todettiinkin eräässä juhlien puheessa, että huolimatta ulkonaisesta kylmyydestä ovat kuorot hartaillessa esityksillään saaneet kuulijat lämpenemään kirkkomusiikille sekä kohottaneet mieltä Luojan luo.

VK

ERÄS AATTO- ILLAN MUISTO

Siitä tulee kuluneeksi 25 vuotta, talvisodan jouluaatosta. Joka joulun lähestyessä tuo aattoilta muistuu mieleen sodan seurauksen tuomasta tapauksesta yhtä unohtumattomana.

Oli vietetty aattopäivää tavanmukaisin menoin saunassakäynteineen, jouluaaterioineen, lämmitelty ristikarkon loisteessa. Oli kova pakkas, ja valmistauduttiin illan pimetessä joulupukin odotukseen. Piti sen meille lapsille tulla vieraaksi ankarasta ajasta huolimatta.

Kesken odotuksen ajoi pihaan kuorma-auto, jota riensimme ihmetellen katsomaan. Auton lava oli täynnä lehmä, Karjalasta tuotuja. Koska kotini oli keskeisellä paikalla kylää, toi kuljettaja ne asemalta meille, sillä jonnekin kuorma piti purkaa. Niinpä sanottuaan, että hänenkin on päästävä joulunviettoon, ajoi auton riihen luokse ja päästi lehmät sinne. Ne olivat niin nälissään ja alkoivat kaivamaan lumen

alta jäätyneitä rukiinolkia, joita söivät. Sääliksi niitä tuli, sillä varmasti ne olivat saaneet kärsiä nälkää ja kylmää monta päivää kestäneen matkan aikana. Jonnekin ne oli saatava suojaan, joten talli tyhjennettiin ja lehmät ohjattiin sinne. Niitä oli toistakymmentä valkoisenkirjavaa eläintä, jotka siihen aikaan olivat täällä harvinaisia. Kylältä hälytettiin miehiä, jotka lähtivät järvestä noutamaan vettä, sillä kaivo meni tyhjäksi kovan pakkasen vuoksi.

Miten tyytyväinen joulumieli illalla vallitsikaan, kun nuo eläimet oli saatu turvaan. Merkityksensä siinä menettivät saadut joululahjatkin.

Joulusaamuna mentyämme katsomaan talliin, oli lehmäparvi lisääntynyt vasikalla. Vähitellen oikeat omistajat noutivat niitä ja osa vietiin kylän navettoihin. Tuo lehmä, joka sai vasikan, jäi kotiini koko talveksi nimikkolehmäksi, jolloin myös opettelun lypsämisen taidon.

JOULURAUHAA JA

HYVÄÄ UUTTA VUOTTA

Toivottaa

KUORTANEEN OSUUSKASSA

TOIMIPAIKAT: Kirkonkylä, Mäyry, Ruona ja Leppälä

OSUUSKASSA, AIKAMME PANKKI

SAALI JA KAISA-TÄTI

Vanha saali vuodesohvan kulmalla tuo eteeni vanhan naisen kasvot vuosikymmenien takaa. Hän pyyhkäisee silloin tällöin suonisella kädellään vetistäviä silmiään ja puhelee rauhallisesti: »Tulkaa sitten joskus katsomaan minua sinne kunnalliskotiin. Luulen että minulla on siellä ikävä, sillä en ole koskaan käynyt kirkkoa ja kirkonkylää kauempana. Kirkontorni on minulle näkynyt aina etelästä päin. Tuntuu niin oudolta, kun se nyt rupeaa näkymään pohjoisesta.» Sitten ohjentaa hän äidilleni haalistuneen saalinsa ja jatkaa: »Tämän minä anna sinulle muistoksi. En minä tätä enää tarvitse, niin tarpeellinen ja rakas kun se on minulle ollutkin matkani varrella. Olen tehnyt sen alusta alkaen omin käsin. Jaakoon ja minun naittajaisten aikoihin kudoin sen Sippoolassa. Ei sitä taas niin kovin paljon pidetty ole, vaikka ikää sillä jo on. Kirkkoreissuissa ja kauppapuodissa käydessäni se on ollut ympärilläni. Joskus harvoin olen viime vuosina häätäntynyt ottamaan sen läipeitteeksi yöllä, kun on ollut kova pakkas ja kun nuo fällytkin ovat olleet jo kuluneet. Tuolla porstuan orressa olen sitä säilyttänyt, eikä siinä ole edes koita koskaan näkynyt.»

Kaisa-täti, joksi olimme tottuneet häntä sanomaan, istui pienessä ajan tummuttamassa tuvassaan ja silmäili ikkunasta ikäänkuin hyvästellen rakkaita näkymiä. Samalla hän silmäili oman elämänsä talvalta, sillä ylihuomenna olisi se päivä, jolloin hänet siirretäisiin kunnalliskotiin. Hänen kosteat silmänsä kyynelevät yhä lisää, kun hän ohjentaa meille hyvästiksi kätensä ja jatkaa puhetta: »Aivan liian vähän olen kiittänyt Jumalaa kaikesta. Olihan minulla ja Jaakolla tässä niin hyvä olla. Leipä oli joskus niukkaa, mutta Sippoolaaset ovat niin paljon antaneet ja monet muut. Vapahtajan vaipan liepeestä kiinni pitäen minä jaksan lähteä oudolle taipaleelle.»

Lähtiessämme hyvästelimme vielä ulkoapäin Kaisa-täidin mökkillä, joka seisoj harmaana ja vähäpätöisenä korkean kuusikon kupeessa aivan pienen aukean laidassa. Sen matalasta ikkunasta katsoivat vielä peräämme riisutun ihmisen rakkautta liekehtivät silmät. — »On tullut liian vähän kiitetyksi...» sanat kaikuivat yhä kotimatalla mielissämme. Mistähän, — ajattelin, sillä olin kuullut joskus Kaisa-täidin tarinan: Kuinka hän nuorena palvelustyttonä oli solminut avioliiton Jaakoon kanssa hyvin toiverikkain mielin. Jaakkoo oli kuitenkin senajan tavan mukaan lähtenyt pian Amerikkaan. Kaisa-täti oli jäänyt pienen lilsatytön kanssa kotiin. Pian oli Jaakkoo sitten unohtanut heidät ja Kaisa-täti oli joutunut itse huolehtimaan ruoasta ja lapsensa eläuksesta. Kun sitten Liisa oli kasvanut aikuiseksi, oli hänkin lähtenyt Amerikkaan. Siellä hänelle sattui niin surullisesti, että hän kuoli aivan nuorena. Eräänä päivänä oli Jaakkoo sitten palannut kotiin tuhlaajapojan tietä, raih-

naisena ja tyhjin käsin. Kaisa-täti oli ottanut hänet avosylin vastaan, sillä hänen rakkautensa oli sitä kaikkipeittävää ja kaikkikirsivää laatua. Monet vuodet he sitten elivät tyytyväisinä pienessä kodissaan, jossa ei ollut edes kamaria. Oli vain porstua ja siellä perässä orsi, jossa pyhävaatteet säilytettiin ja m.m. saali. Sinne porstuan perään vietiin myös lauantai-ehdoona rukki. Sunnuntaiehtoon se nostettiin taas turpoamisen pelosta sisään. Muina viikonpäivinä se hyrräsi aamuvarhaisesta iltamyöhään, kehräten lankaa villasta ja pellavasta. Vähällä ei siinä työssä leipää lähtenyt, mutta tuli kuin tulikin, kun terveyttä ja ahkeruutta riitti.

Kaisa-täidin lähdöstä on kulunut jo lähes 30 vuotta ja Jaakoon enemminkin. Itse saali aloittaa jo yhdeksättäkymmenettä. Vielä se lämmittää kun joskus käärin sen ympärilleni. Vanha ja ruma, sanovat muut perheenjäsenet, mutta kun ovat kuulleet sen tarinan, ovat ruvenneet sitä paremmin sietämään. Nykyisin sen hapsut jo katkeilevat eikä suotta, sillä onhan se ollut omistajallansa kaikkien vuodenaikojen takki lähes 50 vuoden ajan. Se on vaeltanut pärevalkean ja öljylampun ajasta televisioiden ja hyvinvoinnin maailmaan. Nyt on se enää muisto eräästä vähään tyytyväisestä, ahkerasta ja Jumalaa turvaavasta kansannaisesta. Ihmisestä, joka oli ulkonaisesti katsoen puutteessa ja köyhyydessä, mutta jolla oli elämää ja oli yltäkyllin. Ehkä siinä on myös tämän päivän ihmiselle jotakin oppimista, vaikka hänen ongelmansa ovat osittain uudet ja toiset.

Minulle Kaisa-täidin vanha saali vuodesohvan kulmalla merkitsee aivan kuin eräänlaista taulua, jossa lukevat sanat: Oletko kyllin kiittänyt ja mistä »vai-pasta» pidät kiinni?

Joulusauna

Odotimme jouluvieraita. Isän sisaren oli määrä tulla perheensä kanssa meille joulunviettoon. Isä oli lämmittänyt saunaa puoli päivää, jotta vieraila olisi tarpeeksi kuuma joulusauna. Äiti suunnitteli mitä tarjota sukulaisille ja miten heidät majoittaa. Itse lueskelin Riston kanssa yläkerrassa.

Silloin isä tuli hengästyneenä.

— Sauna palaa!

— Eikä pala, vastasin, mutta tajusin samassa.

Rymistelin portaat alas, sieppasin pihalta katuharjan — Risto lapion — ja laukkasin rantaan.

Saunan piipusta röyhysi sakea savu. Samoin sitä tuli ikkunoista ja ovesta. Kiipesin ahtaasta lukuksa ullakolle. Täytteissä paloi iloinen tuli leviten tasaisesti paperikasoihin. Sain alhaalta käteeni vesisangon ja tyhjensin sen liekkeihin. Kuului valtaisa sähköhdys, ja paksu höyrypatsas syöksyi keskeltä välikattoa. Olin heittänyt kattoon palaneen reiän läpi sangollisen vettä suoraan savusaunamme kiukaalle. Sain toisen sangon ja onnistuin jo paremmin. Pudottauduin puolipökörtyneenä alas ja Risto tunkeutui savuun. Ojentelin hänelle veden, jota äiti ja isä kiikuttivat järvestä. Äiti arvosteli äänekkäästi sammutusmenetelmää vedoten hengenvaaraan. Kun Ristolta loppui happi kiipesin vuorostani hänen paikalleen. Näin jatkoimme, kunnes savu kävi niin sakeaksi, ettemme voineet enää nähdä mitään.

Menin sisälle saunaan. Osa täyteistä oli pudonnut kiukaalle ja roihusi korkealla liekillä. Tuli oli jo tarttunut lauteisiin ja seinätilkkeisiin. Löin oven kiinni, ja kiersimme saunan ikkunan taakse. Särjimme lasin ja aloimme syyttää lunta sisään. Silloin muistin.

— Hälytä palokunta, huusin äidille, mutta häntä ei näkynyt mis-

sään. Juoksin sisälle; hän oli jo soittanut. Näin sen kerrottiin tapahtuneen:

— Täällä terveyssisar Alfthan, päivää. Anteeksi, että minä vavaan näin jouluaattona, mutta voisiko tänne saada palokunnan kun tuo meidän sauna palaa. Palaa se siitä kyllä, ei sille mitään voi, mutta tulkaa kumminkin.

Juoksin takaisin rantaan. Emme mahtaneet enää mitään tulelle, joka jymisi saunassamme ja tunkeutui esiin ikkunasta ja hirsien raoista. Kuumuus poltti kasvojamme ja katselimme toivottomina liekkien riehuntaa. Olimme läpimärkiä ja mustia.

Silloin saapui paloauto. Se peruutti entisen perunapeltomme poikki alas rantaan ja miehet

suuntasivat ensimmäisen suihkun sisään ikkunasta. Toinen letku vietiin saunan etpuolelle samalla kun moottoripumpulla imettiin vettä järvestä välikatolle. Isä yritti hädissään paiskia pois halkoja palavan katoksen alta, mutta hänet vedettiin takaisin.

Pian rakennus enää savusi. Vettä tippui risaisesta katosta, ja sisällä lattia oli täynnä märkiä hiliä ja täyhteitä. Lumi oli likaista ja tallattua.

Sillä välin vaalea Volkswagen pysähtyi portillemme. Äiti muisti vieraat ja riensi vastaan. Hän oli hyppäämisillään ensimmäisenä autosta astuvan miehen kaulaan kun tunsin — konstaapeli.

Vieraat jäivät ilman joulukylpyä, mutta saunan rakensimme uuden ja entistä ehomman.

Rantasauna Kaaranganjärveltä

Kummikuntavierailu Kuortaneella

Ruotsin viikon ja kummikuntaliikkeen 20-vuotisjuhlien merkeissä vieraili Kuortaneella pitäjän kummikunnan Ovanäkerin edustajina kunnanhallituksen puheenjohtaja Sven Söder rouvineen sekä kunnankamreeri Thore Roslund rouvineen. Vieraat saapuivat keskiviikkona Vaasaan, josta heitä kuortanealaisten toimesta olivat vastaanottamassa rovasti K. Vihma, kunnanjohtaja O. Volanto sekä apteekkari A. Lampela.

Samana iltana oli vieraille kunnan toimesta järjestetty vastaanottotilaisuus Pohjanmaan uheiluopistolle. Tilaisuudessa olivat läsnä vieraiden lisäksi isäntinä kunnanhallitus, kunnanvaltuuston puheenjohtaja, kunnan virkailijoita sekä lehdistön edustajat. Illallisen aikana puhui Kuortaneen kunnanvaltuuston puheenjohtaja Antti Peltokangas toivottaen vieraat tervetulleiksi Kuortaneelle. Kuortane on kehittynyt paljon sinä aikana minkä se on saanut olla kummikuntasuhteessa Ovanäkeriin. Kuortane on saanut myös näkyvää aineellista apua kummiltaan. Lopuksi puhuja toivoi että vieraat viihtyisivät Kuortaneella ja saisivat myönteisen kuvan kummilapsen kehityksestä. Vieraiden puolesta vastasi Sven Söder todeten yhteyden Kuortaneen ja Ovanäkerin välillä jatkuneen jo 24 vuotta. Samat ongelmat, joiden parissa Kuortaneella painiskellaan, ovat myös Ovanäkerin pulmina. Tällaisia ovat maaltapako ja valtion asetta-

mien velvoitteiden runsaus. Puhuja esitti toivomuksen että se lämmin vuorovaikutus, joka on kuntien välillä vallinnut, jatkuisi erityisesti sivistyksellisellä ja kulttuurillisella linjalla.

Torstaina vierailut aloitettiin »kummitalosta», Kuortaneen terveystalosta, jossa kunnanjohtaja Onni Volanto toivotti vieraat tervetulleiksi luovuttaen samalla Ovanäkerin kunnalle Kuortane-täkänän sekä vierailijoiden kotiin Kuortaneen vaakunaviirit. Tutustumismatka jatkui tämänjälkeen kansalaiskoululle jossa nautittiin lounas. Kun oli vierailtu yhteiskoulussa siirryttiin kunnantaloon, jossa kunnanjohtaja Volanto tarjosi vieraille päiväkahvit.

Illalla oli urheiluopistolla Mannerheimliiton ja SPR:n Kuortaneen osastojen järjestämä iltatilaisuus illallisineen. Illallisen aikana puhui kamreeri Thore Roslund kiittäen illan järjestäjiä ystävällisyydestä.

Kummikunta Ovanäkerin edustajat isäntineen

Eräs marraskuinen karhunjahti

Tuore karhun kämmenen painallus juuri sataneella marraskuisella lumella ei jätä kylmäksi miehen mieltä. Kultakuumeeseen verrattava kiihko herää ensimmäisen jäljen mukana ja malttamattomuus palkitaan useimmiten epäonnistumisella. Talja, jolle on jo valmis paikka, häipyä takamaille etsimään parempaa koloa talviunelleen.

Kävelimme, Joonas ja minä, verikkaista tahtia marraskuun hämärässä kohti Nattastunturin takalistaa vakaana aikomuksena nitistää kaksi niistä hivistä, jotka olivat valinneet asuinpaikakseen Varpupään tienoot. Sää oli mitä sopivin. Hiljaisen tuulen säestämänä sateli koko ajan tuoretta, askelten äänet vaimentavaa lunta.

Olimme juuri saapuneet porotokan palkimapaikoille ja tarkastelimme jälkien määrää, kun molemmat tajusivat saman asian.

— Kahto pirua!

Tämän päästi suustaan harvapuheinen Joonas, kun olimme hetken seisoneet paikoillemme jäykistyneinä tuijottamatta kämmenten painalluksia, jotka sinne tänne mutkittellen nousivat vaaran laitaan.

Ajatus hirvijahdistista, joka vielä äsken oli kangastellut mielessä ja täyttänyt sen jännittyneellä odotuk-

sella, kalpeni kuin kynttilän valo auringonpaisteessa ja ilman pitempiä puheita rupesi Joonaksen reppu keikkumaan edessäni huomattavasti tihtytyneessä tahdissa.

Vaikka koko ajan satoi lunta, olivat jäljet miltei puhtaat, mikä merkitsi sitä, että nalle saattoi kurkistella minkä kuusen alta tahansa. Kiväärin olivat tietenkin koko ajan valmiina kainalossa ja kaamosajan hämärässä teki monta kertaa mieli paukauttaa tuulen liikuttelemaa kuusenoksaa tai mustana töröttävää hongan juurakkoa.

Useampi kilometri oli jo taittunut, mutta yhä jatkoivat jäljet mutkittavaa kulkuaan. Välillä oli vaari istahtanutkin ikäänkuin levätäksään ja siellä täällä viskotut sammaltukot sekä pöyhäistyt muurahaismättäät kertoivat nallen kovasta halusta painua talviunilleen.

Ei valitse karhu talvipaikkaansa summanmutkassa. Sen saimme todeta, kun Nattushaaran aavan laidassa katselimme paria kuoppaa, jotka eivät olleet kelvaneet. Toisessa oli pohjalla vettä, toisessa joku muu vika.

Ja sitten painuttiin hämärtyvälle aavalle. Jalka upposi ja märkä varvikko kasteli, mutta niistä ei jou-

Illan piristykseenä kuultiin Kuortaneen naiskuoron laulua terv.sis. Laina Salmen johdolla. Lisäksi nähtiin kaksiosainen Kuortaneen kotiseutufilmi.

Perjantapäivä oli omistettu kiertokierrokselle Kuortaneen järven ympäri. Matkan varrella tutustuttiin Invalidikotiin ja sen jälkeen komeaan Yli-Kuhan taloon, josta jatkettiin matkaa kunnalliskotiin. Täällä vieraat otti vastaan johtajatar Inkeri Annala, sosiaalisuhteeri Eeva Peltola sekä sosiaalilautakunnan puheenjohtaja Juho Ala-Rantala. Mainittakoon että vieraat lahjoittivat Invalidikotiin ja kunnalliskotiin ovanäkeriläiset keinutuolit. Kunnalliskodissa nautittuun lounaan jälkeen jatkui matka kirkkokankaalle, jossa tutustuttiin Klemetti-museoon, Talomuseoon ja kirkkoon. Vieraiden poikettua vielä kummikunta-asioissa paljon mukana olleen opettaja Toivo Salosen luona, jatkui matka urheilupuistolle, jossa tutustuttiin opiston eri laitoksiin ja nautittiin kurssilaisten kanssa kurssipäivällinen.

Perjantai-illan ohjelmassa oli vielä seurat rovestin pappilassa jossa puhuivat rovasti K. Vihma, past. H. Vihma ja apteekkari A. Lampela. Tilaisuus oli erikokoisesti vieraiden mielen jäävä, josta he lausuvat lämpimät kiitoksensa.

Lauantaiaamuna vieraat lähtivät kohti Seinäjokea, jossa tutustuttiin kaupungintaloon ja Lakeuden Ristiin. Seinäjoelta matka jatkui Vaasaan jossa nautittiin saattajien kanssa vielä yhteiset lähtökahvit. Vierailun aikana ovat tulkeina toimineet rovasti Kalevi Vihma ja kelloseppä Lauri Pääkkönen.

Vierailu sujui monin tavoin niitä läheisiä veljellisiä siteitä, jotka Kuortaneen ja Ovanäkerin välillä vallitsevat. Toivoisi todella että vuorovaikutus pitäjien välillä pääsisi vaikuttamaan myös sivistyksellisesti ja kulttuurillisella linjalla, mitä Ovanäkerin kunnanhallituksen puheenjohtaja Sven Söder niin lämpimästi toivoi.

tanut välittämään. Saalis oli löydettävä ennen täydellistä pimeyttä, sillä seuraavana päivänä sen löytämisen saattaisi olla toivotonta, koska talvi teki tuloaan yhä voimallisemman pyryn muodossa.

Olin kuullut tarinoita siitä, kuinka karhu kätkee jälkensä ennen pesään asettumistaan, mutta pidin niitä vain juttuina, kunnes omin silmin sain todeta, miten jäljet häipyivät, vaikka maassa on runsas viiden sentin lumipeite.

Aavalla on monin paikoin ojan tapaisia pitkiäkin uomia. Niiden lumettomia sisäreunoja hyväksi käyttäen oli nalle tallustellut niin, että vain siellä täällä säröille painunut jää ja säröstä noussut vesi kertoi, mistä tie oli kulkenut.

Ja sitten yht'äkkiä kolmet, neljät samanlaiset jäljet. Puolen kilometrin kierros hyllyvällä suolla ja olimme lähtöpaikalla. Uusi kierros, eikä merkkiäkään muista jäljistä. Usko rupeasi vähitellen sammumaan, kunnes noin viiden metrin päässä jäljistä sulana pysyneen ojanteen reunassa näkyi painanne ja uusi suunta selvisi.

Aavan keskellä suuria kuusia kasvavassa saarekkeessa täytyi olla se, mitä niin kiivaasti olimme koko päivän odottaneet. Nyt karhu oli ryhtynyt entistä perusteellisempaan etsintään. Joka puu oli tutkittu, jokaista sopivaa mätästä oli raapaistu.

Supisten käyty keskustelumme loppui kokonaan. Kaksi karhunkaatokuumeen valtaamaa miestä hiipi kuin intiaanit sotapolulla tutkien jokaista liikahdusta, jokaista pientäkin merkkiä synkässä kuusikossa. Ei tullut mieleenkään lopettaa, vaikka kumpikin tajusi mieleensä, kuinka mahdotonta moaisessa pimeydessä oli osua mihinkään, ellei nyt sitten aivan syliksi käyty.

Hiipimistä tuntui kestävän ikuisuuden, kunnes hien nostanut jännitys laukesi. Siinäähän se oli; mustia kuusiakin mustempi möhkäle suoraan edessämme. Ja lähellä. Aivan vieressä se tuntui olevan.

Karhun kauhusekunti on lyhyempi kuin ihmisen. Sen saatoimme todeta, kun pyssyjen suuliekin jälkeen katselimme paikkaa, mistä otso oli meitä tarkastellut. Pesä oli miltei valmis. Ja hyvä pesä se näytti olevan. Teki mieli mennä sinne nukkumaan, sillä märät vaatteet väsymys ja huikaiseva nälkiä tuntuivat tekevän mahdottomaksi ajatuksen, että oli kompasteltava vähintään viisi kilometriä pimeää suota ja risukkoista Varpupään rinnettä kylmälle, erään idealistin rakentamalle kuusikulmaiselle kämpälle ja että oli uitava Nattushaaran yli.

Mutta lakin teki mieli ottaa päästä, kun katseli niitä mahtavia loikkia, joita säikähtänyt nalle oli tehnyt päästäkseen piiloon. Sammat olivat sinkoilleet kauas.

— Jo vain on somat jäljet — tuumasi Joonas.

Sinne karhu jäi omaan valtakuntaansa. Ei oikeastaan harmittanut, vaikka jäikin, sillä siksi mielenkiintoisen oppitunnin olimme saaneet. Suurin yllätys oli kuitenkin se, että kohtasin saman otuksen puoli vuotta myöhemmin varsin lennokkaan karhujahdin aikana.

Mutta se onkin jo eri juttu, kuten Kipling asian ilmaisee ja sen jutun osaisi Vuotsan Paulus kertoa paremmin.

Pitkä koulupäivä

Lapsia olimme aikoinaan Santeri ja minäkin. Meillä on yhteinen muisto erästä kamalan pitkästä koulupäivästä, jonka loppumista me kyllä parhaiten pelkäsimme, sillä menomatalla kouluun tapahtui sellaista, joka teki paluumatkan kovin jännittäväksi.

Olimme menossa Ruonan kansakoululle siinä Mäki-Knuutilan navetan kohdalla, jonka kiviseinä oli aivan tiessä kiinni ja pieni ikkuna oli poistettu jo kevätlämmön takia. Siinä se tapahtui. Ikkuna-aukon hämärästä katsoi meitä lehmännaama suurilla ja leppoisilla silmillään. Mikä lie synnillinen pähänpisto, tai metsästäjän vaisto syttynyt, otimme pienen pienet kivet tieltä. Santeri, josta myöhemmin kehittyi tarkka-ampuja, ennätti ensin ja napautti kymppin heiton lehmän otsaan. Kello kalahti kaulassa kaameasti, kun tuo kellokas putosi pahoihinsa. Silmäys ympäristöön ja käpälämäkeen koulua kohden.

Mitä tehdä? Harkitsimme, että ainakin naapurin lehmä on rauhoitettua riistaa tähän aikaan ja miten pelastua, kun se kivikin oli niin pieni. Kyllä se sitten ajatutti, mutta muut eivät huomanneet.

Kotiinpaluussa olivat askeleet ensin raskaat, mutta kun siinä Uuden-Kokkilan luona kurkistelimme, näkyykö Knuutilan kartano-aidalla lehmännahkaa, helppott vähäsen. Ei näkynyt, mutta olisihan se voitu viedä jo Rantasen nahkuriin. Kävelimme arkana navetan kohtaan ja mikä ilo, kun näimme tuon saman naaman taasen samassa aukossa. Siinä se katsoi niin anteeksiantavan näköisenä, että jo tassutelimme ja syötimme sillä eväsloppumme.

Siitä alkoi rauhanomainen rinnakkaiselomme, mutta sitä tuumiskelimme, että mikä se niin arka hermo oli, jonka kohdalle sen kiven piti napsahtaa ja pienen vielä, niin pienen.

I. H.

Kerran kesäaamuna
äiti luhtiin huusi
«Nouskaa päälle pukemaan
kello puoli kuusi.

Nyt on aamu ihana
saatte mennä kirkkoon.»
Kobta unet karkkooa
kobta mieli virkoo.

Joutuin kasvot huubdottihin,
harjattihin tukka.
Pyhäkolttuun puettiin,
jalkaan kenkä, sukka.

Pääskyemo rupatteli
tuvan räystään alla.
Aurinko jo korkealla
iän taivaballa.

Kiiski pieni polskahteli
Pajuojan suussa.
Peippo lauloi, liiverteli
rannan leppäpuussa.

Välillä jo pistettihin
jalca pieni juoksuun.
Länsituuli leybyili
ja aron tuomi tuoksui.

Tultiin Kärpänmäelle
Kylä vielä nukkui
Labdenkankaan rintebellä
käkikulta kukkui.

Kepeästi kankahalla
jalca vielä nousi.
Yllä taivaan sinessä
poutapilvi sousi.

Matka jatkui verkalleen
talot jäivät taaksi.
Tienoot oli muuttuneet
jo vallan kukkamaaksi.

Tuoltahan jo sinittää
Kuban järven pinta.
Mieli on niin iloinen
riemun täysi rinta.

AILI KORKEALA:

Lapsuuden kirkko- matka

Tietä pitkin vaelttaa
kirkkokansan saatto.
mielen täyttää hartaus,
on kuin jublan aatto.

Sitten kasvot huubtomaan
käydään järven rantaan.
Sepä mielen virkistää
ja uutta voimaa antaa.

Sieltä sitten hiljallensa
noustaan kirkkomäkeen,
vakavana ybdytään
muubun kirkkoväkeen.

Suvivirren sävelet
aivan kirkon täyttää.
Valtavalt Herran huone
lasten silmään näyttää.

Pappi kertoo Jeesuksesta
lasten ystävästä,
joka tänne maailman
tuli taivabasta.

Syntyi, kasvoi, kärsii, kuoli
meidän edestämme.
niin oll' hällä suuri buoli
meidän sielustamme.

Loppuvirren päätyttyä
on mieles kotimatka.
vaikka mieli haluaisi
tätä jublaa jatkaa.

Illansuussa ehditähän
kotikylän laitaan,
kobta pienet matkalaiset
unpua jo taitaa.

Koivuin takaa pilkottaa
armas kotikulta
äiti siellä sytyttelee
varmaan takkaan tulta.

Kirkonkelloin barras soitto
kaikuu kautta tienoon.
Täältä sitä säestää
lintuin laulu vieno.

Siellä äiti lapsillensa
illallista laittaa.
Kyllä äidin obrapuuro
mainiolta maittaa.

KIITÄMME

NIITA, JOTKA ILMOITTAMALLA TASSA JULKAISUSSA OVAT TUKENEET SEURAMME TOIMINTAA. SAMALLA PYYDAMME LUKIJAKUNTAA SUOSIMAAN ILMOITTANEITA.

KUURTANES-SEURA

HELLIN KOIVISTO:

MUISTELMIA SVANBERGISTA

»Kiitavi aika vierähtävi vuodet» vieden ihmiselämää arvoineen ajan virtaan. Mutta kaikkea ei aikaan voi riistää, sillä jääväthän ainakin muistot aikojenkin takaa. Näissä me voimme viipyä hiljaisina hetkinämme ajatuksin, puhein sekä muistellen menneitä ystäviämme ja rakkaitamme. Eräs Kuortaneella kauan säilynyt on asessori Svanberg'in muisto. Hän muutti Hausjärveltä Kuortaneen kirkkoherraksi v. 1902. Tätä aikaisemmin v. 1893 hän oli ollut väliaikaisena Kuortaneella vähän aikaa.

Professori Klemetti kirjassaan Kuortaneen vaiheita kirjoittaa: »Hän oli niillä lahoilla, kulttuurikatsoimuksella ja tarmolla varustettu mies, että pystyi toimiksi saamaan sen perkaustyön, joka Kuortaneen kehitykselle uudenaikaisessa mielessä oli välttämätön. Hänen toimintansa oli sekä hengellisessä, että aineellisessa mielessä tuloksellista. Hän puhui suorasti pahasta, mutta vaikuttavasti, ei ankaruudella tuomien, vaan vertaisena veljenä ohjaten.» Rikasilahjainen saarnamies hän oli. Saarnat olivat pitkiä, lähes tunnin kestäviä, hyvin valmistettuja. Voimakkaan saarnansa aikana muistan hänen usein pyyhkineen hiekiä otsaltaan. Kirkossa ei ollut urkuja, mutta virsien veisuus hänen aikanaan kohosi voimakkaaksi.

Silloinen Kuortaneen pappila oli loistokunnossa. Pellot, puutarha, pihamaa, rakennukset ulkoa ja sisältä hyvin hoidetut. Maittensa viljelykseen hän kiinnitti suurta huomiota ja pani alulle m.m. osuusmeijerin perustamisen Kuortaneelle, ollen itse hyvänä esimerkinä maanviljelijöille.

Ensimmäinen n.s. Martta-yhdistyksen ompeluseura perustettiin täällä v. 1893 Svanberg'in ja postinhoitajatar Matilda Vegeliuksen toimesta. Myöhemmin sen

nimi muutettiin diakoniasompeluseuraksi. Rouva Alli Svanberg oli erittäin musikaalinen, soitti pianoa, tultuaan tänne perusti kuoron, itse johtaen sitä. Tämä kuoro olikin usein kirkossa avustamassa. Silloin jo ensimmäisenä adventtina laulettiin Hoosianna-hymni pienen urkuharmoonin säestyksellä. Voidaan sanoa, että kuortanelaiden veisuuharrastus on osaltaan Svanberg'in aikojen muistoa.

Viimeisen saarnansa Kuortaneen kirkossa Svanberg piti v. 1932, seurakuntamme 300-vuotisjuhlassa. Oltuaan täällä 10 vuotta hän muutti Vilppulaan v. 1912. Ero oli halkea. Oltuaan 32 vuotta poissa täältä, hän vielä kirjoitti kuortanelaisille ystävilleen: »Monasti, voin sanoa, harva se päivä kuuluu muuten, olen ajatuksissani siellä. Monta rakasta ystävääni lepää kirkkomaallanne, osa on vanhuksista vielä elossa. En osaa, enkä enää muuta voi kuin rukouksissa kantaa teitä ystäviäni Herran eteen.» Rouva Svanberg vielä 44 vuotta täältä muuton jälkeen lähettämässään kirjeessä kirjoittaa näin: »Kyllä se Kuortane on niin rakkaassa muistossa, ettei sitä aikaa unohda koskaan. Matkat isolla kirkkoveneellä olivat ihania ja talvella järvimatkat jätit hevosilla. Usein puhuimme mieheni kanssa, miksi ollenkaan lähdimme Kuortaneelta. Jos Te kuortanelaiset ette unohda meitä, niin me myös emme koskaan unohda Teitä. Se oli paras seurakunta, missä olemme olleet.»

Eivätkä kuortanelaiset ole vieläkään unohtaneet heitä, jotka nyt lepäävät Tyrvään kirkkomaassa. Katselen sankarihautamme takana kasvavaa isoa, erittäin kaunista kuusta. Tämäkin on yksi heidän jättämänsä muisto meille. »Kuvat kulkevat» väistyen vuorollaan, mutta muistot elävät! Siunattu olkoon Heidän muistonsa!

Tervehdyspuhe Kuortaneen kotiseutujuhlassa

Hyvät kotiseutujuhlamme vieraat. — Kuortanes-Seura on jälleen järjestänyt juhlan kotiseututyön tekijöille ja kotiseututyön ystäville.

Kokoontuessamme tänne museoalueelle, saamme tuntea, miten menneisyyden muistot puhuvat meille. Sinne menneisyyden maailmaan, sinne vuosisatojen saattoon, sopii monen sukupolven elämäntyö ja elämänvaiheet. Sinne sopii iloja ja suruja, myötä- ja vastoinkäymisiä, mutta ennen kaikkea työtä ja taistelua. Elämä ja taistelu elämästä on kuitenkin jatkunut. Silloin kun päivätyönsä päättänyt vanhus on ehtinyt elonsa iltahetkiin, on tilalle astunut nuori henkilö, joka on jatkanut työtä.

Jokainen sukupolvi, joka tätä elämää on kerran elänyt, on jättänyt jälkeensä arvokkaan perinnön. Esivanhempamme ovat jättäneet jälkeensä vuosikymmenien työ tulokset, mutta he ovat jättäneet jälkeensä myös kotiseudun, missä meillä on mahdollisuus elää ja tehdä työtä ja minkä erikoispiirteitä olemme oppineet rakastamaan ja omanamme pitämään. Mekin, jotka asumme täällä lakeuden laidassa, saamme kuulla kuinka keväisin kiurun laulu kohoo kohti lakeuden laajaa taivasta, saamme katsella kuinka Kuortaneenjärven aallot huuhtelevat hiekkarantaa. Täällä on kerran kansansoitto ja kansanlaulu helähtänyt hetkellisenä ja huolettomana, hengellinen sävelmä »Sen suven suloisuutta» on voinut kauniina »Lissulaisen» laulamana, rekilaulu on kaikunut rehevänä ja rohkeana, mutta melkein aina puettuna kauniiseen sävelasuun.

Kun me näin kotiseutujuhlassa, tuomme esiin oman kotiseutumme erikoispiirteitä, olisi hyvä muistaa, että jokaiselle on parhain paikka se seutu, jossa hän on syntynyt ja lapsuutensa leikit leikkinyt. Olipa kysymyksessä sitten Karjalan kunnaiten, Keski-Suomen mäännikkömetien, Hämeen viljavien peltöjen, Kainuun korpien tai laajan lakeuden kasvatti.

Kauniilla tavalla on eräs eteläpohjalainen kirjailija kuvannut rakkauttaan kotiseutuun, kirjoittaessaan seuraavat sanat: »Olet pyhimmistä pyhin tunnelma, sinä rakkaus synnyinseutuun. Sydämessäni tunnen sinun syöttävän voimasi aina, mutta elämäni suurina hiljaisuushetkinä sieluni syvinä sunnuntaihetkinä sinä kauneimpaan kukkaasi puhkeat. Silloin sinä lakeuksien laulun laskeudut sieluni syvimpään, niinkuin sunnuntaitunnelma tyynenä, kesäisenä lauantai-iltana, kun tupa on siistitty sunnuntain sisään tulla ja lämpiävän saunan savu siniseen korkeuteen kohosa ja ehtookkellojen kumahuksudet välähtelevät viikkosesta työstä lepäävän lakeuden yllä.» Ehtookkellojen kumahuksudet ovat jälleen kajahtaneet ja sunnuntai on saapunut. Tällaisessa juhlassa varmaan vanhem-

man väen mieleen tulee kuva niistä sunnuntaiamuista, jolloin veneillä kilpaa kirkkoon soudettiin. Tänä iltana näemme täällä myöskin kuvaelman entisajan sunnuntaiamusta.

Kotiseututyö, sehän on se työmuoto, jonka avulla meillä on tilaisuus tutustua kotiseutuumme aarreahtaan. Kotiseututyön suuren merkityksen ovat myöskin kuortanelaiset tajunneet. Elokuun 14 päivänä 1944, perustettiin pitäjäämme kotiseutuyhdistys »Kuortanes-Seura r.y.» Kuortanes-Seuran työn tuloksista on näkyvimpänä todisteena tämä talo-museo, jota Kuortaneella syntynyt ja kotipitäjäänsä vieläkin lämpimästi muistava kansanedustaja, rovasti Reino Ala-Kulju on ollut yhdessä kuortanelaisten kanssa puuhaamassa. Niinpä Kuortanes-Seuran puuhakas puheenjohtaja, maanviljelijä Heikki Mäki-Hallila onkin jo moneen museojuhlaan saanut juhla-väen tervetulleiksi toivottaa ja kertoa heille »toimeentulovasta taloostas».

Toimeentulevan näköisiä nämä talonpoikaistalot ovat todella olleetkin, mutta työn taitajia ja työn tekijöitä on niissä asuvien henkilöiden pitänyt olla. Valmistettiinhan kotona käsitöinä talous- ja työkalut sekä vaatteet. Pärepihdin ja takkavalkean valossa ovat miehet talviltain puhdettotä tehneet. Rukki on hyrristettyhässä tuvassa. Pellavat ja villat kehrättiin langoiksi, joista sitten kevään kirkkaina päivinä kankaita kudottiin. Nuoret tytöt tekivät paljon kapioloita, jotka lutin orsilla, hajuheinin tuoksussa odottelivat omaan kotiin pääsyä.

Vaikka esivanhempamme olivat ahkeria ja paljon kaunista käsistään saivat, oli heidän elämänsä sittenkin vaatimatonta vaellusta, nykyajan ihmisen elämään verrattuna. Yksinkertainen oli se ateria, jota istuttiin pitkän pöydän ääreen nauttimaan. Vaatteet oli valmistettu kotitekoisista kankaista kankaista. Jaloissa pidettiin »piaksuja ja karvakenkiä». Lapset leikkivät räsynukeilla ja »puuhevosilla». Työvälineitä oli vähän, mutta sittenkin raivattiin peltoa ja rakennettiin uutta. — Tahtoisinkin tällaisessa juhlassa omistaa lyhyen tuokion niille henkilöille, jotka nämä kotipitäjämme pellot ovat kerran viljelykselle raivanneet. Helposti unohtamme nämä työn hiljaiset sankarit, joiden känsäiset kädet ja kumarainen selkä kertovat kovasta työstä. Usein puute on ollut heille jokapäiväisenä vieraana ja kun he sitten ovat päivätyönsä päättäneet, on heidät vaatimattomin menoin kätetty sen maan poveen, jonka puolesta he ovat niin paljon uhranneet. Työn tulokset puhuvat kuitenkin omaa hiljaista sanatonta kieltään. Ne puhuvat sitä tänäkin päivänä ja tässäkin juhlassa.

Mutta samalla kun me omistamme ajatuksissamme tuokion näille työn sankareille, saakoon tämäkin juhla olla herättämässä meissä rakkautta ja harrastusta

Kirkko- rantaha uimaha

Kuortaneen kirkkoranta on tunnetusti suosittu auringonkylpy- ja uimapaikka. Sitä se oli myös meille Hallisenpihan lapsille noin neljännesvuosisata sitten. Helteisinä päivinä kävimme uimassa toistakymmentä kertaa!

Kuinka usein tulikaan parturikampaamon poika meille ja sanoi: — Mennään uimaha. Mennähänkö kirkkorantaha? Ja niin sitä mentiin, ei useinkaan muuta kuin uimahousuliset päällä kävellä kepsutellen kirkkokujaan pitkin. Usein oli muitakin kylän poikia mukana.

Rantavedessä lojui vuosikausia hylkyheitto, »iso-Kuortane»-niminen moottorivene. Sen luona oli mukava pulikoida ja sukella veneen laidalta.

Kun leuka alkoi täristä, juoksimme rantahiekalle ja hautasimme olemuksemme lämpimään elementtiin, niin että vain nenä ja vähän varpaita näkyi. Mutta pian taas painuimme järven syliin. Tätä toistui useita kertoja.

Uudessa tulee pian nälkä. Täytyi siis rientää välillä kotiin, ja voi, kuinka voileipä maistui!

kotiseututyötä kohtaan. Pitäjässämme odottavat kotiseututyöntekijöiltä monet ja kauaskantoiset tehtävät. Meillä on tämä talomuseo, joka jatkuvasti kaipaava huolenpitoa. Tien toisella puolella meitä tervehtii Klemetti-museo, jonne on talletettu Kuortaneen suuren pojan »Kuisman» elämäntyön tuloksia. Meillä on täällä vaalittavana historialliset muistot, tyylipuhtaat pohjalaiset talonpoikaistalot, monet kansankulttuurimme perinteet, työvälineet, joilla esivanhempamme ovat kotipitäjämme hyväksi työtä tehneet ja ennen kaikkea meillä on kotiseutu, jolle Luoja on lahjaksi antanut niin paljon luonnon kauneutta. Täällä sinisien järviemme vilpoisten laineiden yllä laulaa luonnon armaassa autuudessa värisevä päivä. Täällä on lakeuden suuri, sanaton laulu jo lapsena sydämemme pohjaan painunut. Hyvät kuortanelaiset, vaalimmehan tätä kaikkea kaunista ja tahdommehan sen taas perintönä uusille sukupolville antaa! Tervetuloa juhlaamme!

Matkan varrella kiinnostivat varsinkin linnunpesät. Moni »rutkunpesä» putosi alas munineen tai poikineen. Mutta »rutkuhan» onkin enemmän vahingollinen kuin hyödyllinen. Emme kyllä malttaneet olla kurkistelematta Klemetin autotallin oven päällä olevaa pikkulinnun pesääkään sillä seurauksella, että lintuemo hylkäsi kotinsa. Muuten päylyilimme kovasti Klemetin tontille odottaen, milloin Turva laukkaa haukkua jysäytellen aidan viereen herättäen meissä pelonsekaista kunnioitusta.

Sunnuntaisin pidettiin pyhäkoulua seurakuntatalolla, myöhemmin pappilan kansliassa. Tunnustetakaan nyt tässä sellainen laiminlyönti, että veljeni kanssa emme useina kauniina pyhäpäivinä malttaneet olla menemättä pyhäkoulupaikan ohi järvenrantaan, jonne niin monet muutkin suuntasivat matkansa. Mutta katsoi kai vanha rovasti allemerkityn keivolliseksi pyhäkoululaiseksi, koskapa käydessään katsomassa isoitiä ojentaa kätensä minullekin, joka seison aristellen vinkkelihyllyn luona, laushtaen, katseensa ollessa jossain korkealla pääni yläpuolella: — Tämä on niitä pyhäkoulupoikia!

Muistuu mieleeni tapaus varhaisemmilta vuosilta. Meitä oli tenavia tepastelemassa »hietaroupin» paikkeilla kotia päin, kun lähestyy takanamme tunnettu professorinrouva ajaan keltaisella, vanhanmallisella autollaan. Ihmeeksemme hän pysäyttää sen ja ystävällisellä äänellä kutsuu meidät kaikki kyytiin. Kuinka erinomaista! Ensi kertaa auton kyydissä! — Nousemme sitten Hallisenmäkeä ylöspäin, kun edessämme kävelee vaimo kantaen pientä tyttöä. Rouva pidättää heidänkin kohdallaan ja kutsuu autoon. — Rouvan ja vaimon keskustelusta muistan, ja sen saattoi nähdäkin, että tytön silmä oli kipeä. — Moniko autoilija nykyään näin pidättelee autoaan lasten ja muiden kulkevaisten kohdalla? Ystävällisyyttä, jos mikään!

Lapsuuden uimaretket palautuvat mieleen etenkin silloin, kun nyt aikuisena on kulkenut samalla kirkkokujalla, astellut samassa rantahiekassa ja kastellut itsensä saman kotijärven rantavedessä. Mieli pakkaa olemaan haikaa, kun ei mitään mennyttä saa takaisin.

P. M.-H.

K. KORPELA:

VARPUNEN

»Lapsi kulta laulawainen,
Punaposki pullero!
Waa! meitä warpusia,
Talwen kourassa kowassa:

Haali meitä hantelia,
Ladon lattiat lakaise,
Meille pehkut pehmitä,
Heinän siemenet sirota,
Lumiriinulle ripota;
Nälän näännyttämille,
Watsamme wahwikkeeksi!

Siitä laulun lawean,
Kiitos wirren wiritämme,
Warpusen puheella puhumme:
Lapsi kullan kunniaksi,
Luojan luettawaksi.» —

TIAINEN

»Muista meitä metsissämme,
Talwipaukun pakkasella,
Lumituiskun tuimuudessa!
Ett' on wilu wierahamme,
Nälkä nähdä towerimme!

Tulemme tuwan rästähälle,
Asetumme akkunalle;
Tilkutamme, kilkutamme,
Lasten puoleen puhumme:

Autas armas poika,
Hoivaa Tyyni tyttö!
Laita lautonen meille,
Ikkunan alle aseta. —
Murennä siihen murusia,
Kahli kauran jywäsiä,
Haali hampun siemeniä,
Talin muruja murennä!

Siinä laulan lautasella,
Talwipäiwät tanssaalen:
Laulan lapsi sulle,
Laulan isän ja äitisi iloksi,
Kodin kuulusi kunniaksi,
Awun armon antajaksi;
Tiaisen tilkuttajan.» — —

Maanpuolustus — mitä se merkitsee?

Kun kuulen sanan maanpuolustus, tulee mieleeni sota, vaikka sitä se ei ole. (Aion nyt vähän selvittää sitä itselleni). Kun ajattelee että Suomi on pieni maa, niin ymmärtää ettei Suomella voi olla niin hyviä aseita ja armeijaa kuin esim. Amerikalla. Mutta luja tahdon vie vaikka läpi harmaan kiven, sen huomasi talvisodassa, kun aseet olivat puutteelliset, eikä ollut kaikille edes armeijan kampeitakaan. Kun Suomi nykyään pitää yllä armeijaa, niin toiset luulevat, että se lietsoo sotaa. Luulin, että Ruotsi säilyi toisesta maailmansodasta, kun saksalaiset upseerit laskivat ettei kannata mennä Ruotsin kautta, kun siellä oli hyvä armeija ja luja maanpuolustustahto. Urheilu ja liikuntakin on jossain mielessä maanpuolustusta. Kun miehet ovat taisteluharjoituksissa, näyttävät he maailmalle millainen maanpuolustustahto suomalaisilla on. Talvisodan aikana toimi »kotirintama» myös, naiset kutoivat vaatteita ja leipoivat miehille. Kaiken tämän takana on Jumala. Jos hän ei suo ihmisille menestystä niin on turha ponnistella. Kun tulen isoksi tahdon olla etupäässä maata puolustettaessa.

Kirjoittanut Eino Inkeri VI lk.

Kuortaneen Reserviupseerikerho ry:n maanpuolustussaiheisen kirjoituskilpailun voittaja Leppälän kansakoulussa.

☆☆☆☆☆

TOKAISUJA

Pientä kissaa tehtäessä:
Opettaja, opettaja mun häntäni on kadonnut!

— Iitalassa valmistetaan lapsia.
— Aabrahamin ja Lootin välit menivät aivan takkuun.

— Adon ja Eeva piiloutuivat pariisin tiheimpään puskikkoon.

JOULUKUU

Joulukuu, paras kuu,
hymyyn menee pienten suu.
Lunta tulla tupruaa,
voi, kun se on ihanaa.

Sukset kelkat esille,
viedään keski pihalle.
Lumiukko laitetaan,
oksa käteen taitetaan.

Kantavalla talvi jäällä,
ollaankin jokakelin säällä.
Raikas tuuli puhalttaa,
nytpä posket punertaa.

Oikein hiljaa hiivittään
pinon taakse katsomaan.
Joko tonttu vilahtaa
kirjettä kun kuljettaa.

Illoin varhain nukkumaan,
mennään, työ kun väsyttää
Uni uutta voimaa suo,
liikemäiksi joulun tuo.

Äidiltä taas kysytään
milloin joulu tuleekaan?
Mieleessä on tonttusaatto,
lahjat, kuusi, jouluaatto.

Joulukuu, paras kuu,
loistaa silmät, hymy suu.
Lapset laulaa ilmiellä,
kulkee joulupukki tiellä.

S. K.

TALVIRUNO

Talvella on hauskaa
talvella on hauskaa
lunta hiljaa sataa
niinkuin tulis suolaa.

Arja III lk.

ENSI LUMI

Eilen satoi vähän lunta. Toisella kertaa satoi hyvin lunta, että voi suksitella. Kohta oli järvi jäässä. Me kaikki menimme luistelemaan. Siskolla ei ollut luistimia, hän potkutti keikalla. Kohta tuli kirkolle ralliajot. Meidän isä meni sinne katsomaan kilpailuja. Ja isä toi paljon nakkeja, niitä me söimme paljon ja teimme lumiukon.

Kari III lk.

SIRPA MOISIO:

TONTTULAN JOULU- VALMISTELUT

Äiti, äiti, sitä ei ole enää, se on poissa, äiti! Eliisan äiti riensi ulos ihmetellen, mikä tyttösellä oli hätänä. Todellakin, nyt se oli tapahtunut. Vain sieviä jalanjälkiä oli maassa halkopinon edessä. Joulupukille kirjoitettu kirje oli hävinnyt. Tämän totesivat sekä Eliisa että hänen äitinsä ja lähtivät takaisin kotiin. Tonttu Taaperoinen sydän löi nopeasti vielä pitkän aikaa sen jälkeen, kun he olivat menneet. Hän oli juuri ottamassa pinonraosta Eliisan kirjettä, kun kuuli tämän tulevan. Tonttu ehti tuskin piiloutua. Nyt hän ottaa pari hyppyaskelta, koska hän on iloinen. Hän oli juuri saanut kokoon kaikki pikkulasten joulupukille kirjoittamat kirjeet. Hän voi istahtaa poron pulkkaan ja viilettää kohti Korvatunturia viidäksen kirjeet joulupukille. Hän laulaa iloisesti siinä matkassaan.

Tonttula on kiireinen aika. Monet lapset odottavat lahjoja jouluksi. Joulupukki on lukenut Taaperoinen tuomat kirjeet ja niissä olevia toivomuksia tontut yrittävät täyttää mahdollisimman hyvin. Nuket saavat ympärilleen kauniin joulupaperin. Mitä erilaisimmat lelut peittyvät kääriöihin. Paperin kahinaa kuuluu kaikkialla. Pitkien aikojen kuluttua kaikki on valmista. Tonttula voi ryhtyä viettämään omaa jouluaan.

Tuppura ja Taaperoinen saavat lähteä hakemaan joulukuusta. Muut tontut siistivät hienoksi koko tonttulan. Puuronkeitto aloitetaan. Kukin käy vuorollaan hämmäntämässä puukauhalla isoa

LASTEN OSASTO

pataa, että puurosta varmasti tulee herkullista. Joulupukki kulkee ympäriinsä tarkastaen, että kaikki on todella kunnossa. Kun Tuppura ja Taaperoinen tulevat takaisin joulukuusi mukanaan, he aivan hämmästyvät nähdessään, miten siistiksi tonttula on tehty. Nyt on kuusi vain koristeltava. Yhteisvoimin siitä saadaan oikein soma. Sen ympärillä tontut sitten esittävät tonttuleikkinsä. Höyryävä puurovati odottaa jo pöydällä, joka juhlan kunniaksi on koristettu kynttilöillä. Kaikki syövät nälkäisen vatsansa täyteen. Puurovati tyhjenee tyhjenemistään. Puukauhahat kopisevat kotoisella äänellä lautasten reunoja vasten. Yksi tonttu toisensa jälkeen poistuu pöydästä. Heillä on kiire mennä jatkamaan omia joululaulumalustelujaan. Jokaiselle tontulle täytyisi kunkin saada valmiiksi joululahja. Taas alkaa kuulua salaperäinen rapina ja koputus. Jokainen yrittää touhuta salassa muilta. Mutta tonttujen omat lahjat on saatava pian valmiiksi, sillä aikaa ei ole enää paljon. Yhteinen lahjakori alkaa vähitellen täyttyä ja paperin kahina loppuu kokonaan. Tämän jälkeen lauletaan joululauluja, leikitään taas tonttuleikkejä ja viimein siirrytään juhlaavalaitun kuusen läheisyyteen. Siellä tontut jakavat lahjat ja kaikki ryhtyvät tutkimaan omiaan. Kääröistä ilmestyy mieluisia tavaroita. Niistä kaikki ovat iloisia ja kiitollisia.

Aika on kulunut nopeasti tonttulan joulua vietettäessä. Tonttujen täytyy ryhtyä toimeen, että lahjat olisivat oikeassa pussissa, kun niitä lähdetään viemään lap-

KOIRA

Koira on elukka. Se on kotona. Sillä on häntä ja nenä. Nenällä se haistaa ja hännällä se heiluttaa kun tykkää. Suulla se haukkuu, kun ei tykkää. Meidän koira ei hauku ihmisiä, mutta kyllä se haukkuu naapurin Jussia. Äiti sanoo, se haukkuu sitä varten kun se Jussi on niin likaane naamalta.

Sulo II lk.

☆☆☆☆

Anna jouluaattona näille linnuille talia ja vie kauralyhde aidanseipäaseen! Arvaa ruokavie-raasi?

R. V. NENUPA
A. N. NEITI
T. TUKKU
N. N. MUPULE
LIHTI

sille. Lahjapussit pakataan pulkkiin. Jokaisella tontulla riittää nyt tekemistä. Joulupukki katselee hymyillen tyytyväisenä, kun pulkat täyttyvät. Kun viimeisetkin lahjat on pakattu, istahtavat tontut niiden painoksi pulkkaan. Joulupukki saa oman poronsa. Sitten alkaa matka. Porot saavat näyttää nopeutensa, että ehtisivät sen illan aikana käymään kaikissa paikoissa. Työtä ja touhua riittää pirteille tontuille.

KUVA-ARVOITUS

KOULUKASKUJA

Opettaja: Mikä on maailman suurin autioma?

Oppilas: Minä, minä.

Opettaja: Missä Aatami ja Eeva saivat asua?

Oppilas: Paraatissa.

Opettaja: Mikä sairaus vaivasi vanhaa Iisakia.

Oppilas: Tuli vatta kipeäksi.

Opettaja: Minkä maan Aabraham sai asuttavakseen?

Oppilas: Kajaanin maan.

☆☆☆☆

TALVELLA

Talven tuuli puhaltaa pakkaneinkin paukkaa illan tullen kurkkii tontut nukkuvatko lapset.

Marja III lk.

☆☆☆☆

AJATELMIA LASTEN SUUSTA!

Jos aina olis kesä, ei tarttis karvalakkia.

Jos joka kerta sais kalan ku nyp-pää, niin pian kyllääntyys.

Kyllä lätytty hyvää on, mutta munalätty on parempaa.

Mattikin osaa muuten laulaa, muttei sillä ole nuottia.

Ku oikei kaua pesöö käsiään, tuloo ne aiva ilikiän näkööseksi.

Mikä lause tässä on?

Kuortanelaiset!

Pankkiasianne, niin talletukset kuin lainatkin ovat säästöpankissa pankkisalaisuuden turvaamina. Se ja jokainen täsmällisyydellä suoritettu pankki-palvelutehtävä takaavat Teille varmuuden oman paikkakunnan rahalaitoksen parissa.

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

KUORTANEEN SÄÄSTÖPANKKI

KONTTORIT: Kirkolla, Mäyryssä, Ruonalla ja Leppälänkylässä

Meidän Villen sukset

Tuli tässä mun mieleeni yksi sattumus — kun meidän päivämies Ville osti sukset. Se oli katkaassu suk-sensa johonaki mäes ja sitten viikolla, kun oli ollu meijärivuaros, osti pääkaupalta ittellensä uudet. Hy-vät sukset se oli saanukki, vaikka oli sota-aika eikä niitä kauppas paljo ollukkaa.

Pyhänä se sitte toi sukset tupaha ja rupes ruuvaa-maha siteetä vanahoosta uusihi. Välillä se aina tiiraali ja vahtas uusia suksiansa, kun niin suarat ja sutjakat oli. Kattoo taas vanhaaki ja oikee pyärittelee päättänsä ja irvisteli, kun niin vinkkuras oli pohja, ainaki Ville sillä silimällä kattoo. Sitä jo aiva pakkas nauratta-maha, jotta kuinka on koskaa viittiny sellaasilla suk-silla hiihtäkökkää. Katkenneen kappaleet se ilman muuta paiskas loukkoho ja toistakin suksia jo kokeeli polven päällä, jos hyvinki joutaas katkaasta. Pani se vielä penkkiä vaste nojallensa ja nosti jalkansa sen päälle ja näytti Kaarinalleki, että katkaasoo sen justiinsa, mutta jätti kumminki jostaki syystä tekemättä ja käy viimäs sen liiverin nurkkaha muires suksi-kulujen joukkoho.

Sitte se oliki valamis maaliskuisille hangille. Ja ko-vasti kelepas uusilla suksilla laskitella ja välillä aina joentöyrällä nojaalla sauvoohi ja lapsuttaa eresta-

kaasi ja kattua, kun ne kiilti ja väläkkyy auringos. Kelepas vielä hyvinki lähtiä poikajouko etunenäs las-kettamaan pitkin jokirannan jäätynyttä latua eikä tarvinnu paljo ponkiakkaa siitä peloosta, että toiset kannoole ajaas. Pääsi vielä samaa vauhtia vastaran-nan töyrästä ylähäkki, jotta hyvät sukset ne oli ja liävät ku mikkäki.

Sitä lävyyttä piti oikee havaannollisesti ruveta näyttämään, kun oli taas kokoonnuttu pihalle. Ville nosti suken noukan liiverin porraskivelle ja rupes notkuttamaan ja kyllä se notkuuki. Jotenki se tuli päähän, ettei se katkeekaa ja aivan intaantuu sen kanssa. Suksi notkuu lopuksi kun pajunvitta, mutta sitte kumminki aivan arvaamatta pani — räks — ja »notkahti» melekee kaksinkerro.

Poikajoukko räjähti nauramaan eikä Villen autta-nu muu, kun ruveta kans. Ha-haa, nauroo se kaikista kovempaa, jotta vesikareet silmihi kiertyy, mutta havaatti sitte kumminki, jotta kaikki muut oli jo la-kannu nauramasta. Siinä se sitten oli surkian tosi-asian eres. Suksi oli poikki ja pysyy.

Häyjsti se oli katkennukki. Siinä meni rösöösesti lairasta laitahan katkennu paikka, jota olis tarvittu puolen metrin pellingala sen koospitämiseksi. Ja Vil-

AUKEITTEN KERTOMAA

Muistikuvani alkaa siitä, kun lapsuuskotiani rakennettiin ja sen valmistumista malttamattomana odotin. Olin isovanhempieni luona pois sieltä »jaloista». Vanhempani ja minusta vanhemmat sisko ja veli asuivat jo valmistusvaiheissa siellä uudessa kodissa, josta sisarukseni olivat vähän ollakseen minulle, joka olin vasta vajaa 4-vuotias.

Muistan kuinka viimein isoäidin kädestä kiinnipitäen astelin uuden kotini pihaan huikaisevan kevät-kesän auringon paisteessa. Silmiäni siristäen katselin sellaista ihmettä, kun pihan lähituntumassa oli korkeat pukit, joiden päällä oli paksu hirsi, jota kaksi miestä sahasi. Toinen seisoi ylhäällä pukkien päällä ja toinen alhaalla maassa. Niin sillä isolla sahalla siitä hirrestä sahattiin lattiapalkkeja. Ne olivat paksumia ja leveitä lautoja, joista silloin lattiat tehtiin.

Oli niin paljon pienellä tytöllä ihmettelemistä, kun kaikki oli niin puhdasta ja valkoista, pärekatto talon päällä, hirsiseinät, tuvassa lattiapalkit ja uusi kalkittu avotakka. Isovanhempani luona oli kaikki jo vanhaa ja ajan patinoimaa. Muistan, kuinka isä nosti minut sylinsä ja kysyi: »Onko täällä ny sun miälestäs koriaa?». Myönsin, että koriaa se oli. Ja kun se oli kalkein lisäksi ihan oma koti, jossa oli tilaa juosta ja telmiä. Isovanhempani luona oli ehdasta niin isolle perheelle. Isoisä, vaikka pitikin meistä lapsista, oli siitä huolimatta tiukkaotteinen pappi, joten emme paljon saaneet telmiä eikä mekasta, niinkuin senikäisten luonto olisi vaatinut. Isoäiti oli vastakohdaksi erittäin

len luonto nousi. Se manas oikeen sainehesti, eikä tiänny miten olis ollu, jotta Heikin tuli sitä jo surko ja rupes suhritamaan sitä. Haki se vielä vanhan suk- senki liiveristä ja kun sitä kattottihin ja mittaaltiti, niin oli aivan yhtä pitkä ja levä kun uusikin, vaikka ei niin korian kiiltävä ollukkaa.

Eikä siinä auttanut muu, kun koota taas sukset kainaloonsa ja mennä tupahan ruuvaamaan siteetä samoon reikiin. — Kaarina, joka koko aija oli istunu tuvan kiikkulavittas kirjan kans, ei ollu uskua silmiänsä, kun sukset niin surkias tilas tuotiin tupahan. Yritti se vähän kysellä, jotta mitenkä... mutta kun tuntuu Villellä olevan oman ittensä kans tarpeheksi kestämistä, niin antoo enimmäkseen kyselyt olla. Heikki sen asian sitten selevitti.

Meni ne sukset sitten täyrestä sen vuaren ja taisi mennä vielä pari vuotta eteenkipäin. Ja kun toinen oli vähän ravistunu, ei kukaan enää arvannukkaa, kuinka eri paria ne oli alkujaan ollu.

A. V.

lempeä ja väsymätön lapsiin nähden. Minulle onkin läpi elämäni hänen muistonsa säilynyt erikoisen rakkaana ja luulen ettei hänestä kukaan voinut sanoa muuta kuin hyvää.

Kotini oli senajan uudisviljelystilä. Metsä ympäröi sen muualta paitsi etelästä, jossa oli peltoasukeamaa ja sen takana matalaa männikköä. Tästä näkymästä olisi pitänyt leipä irrota ja irtosihan se ahkeran työn avulla. Oja kaivettiin lapiolla, ei oja-auralla, niin kuin nykyään ja peltoja syntyi kuokan, hien ja hartiavoiman kera. Niin pian kuin me lapset »kynnelle kyettiin» olimme mukana työssä. Muistan kuinka me pienien kuokkien avulla koetimme peltoa saada. Ehkä meidän saannoksemme oli isojen ihmisten uusittava, vaan pääasia, että mukana oltiin.

Minusta on aina tuntunut, että sellainen, joka on omin käsin maata pelloksi raivannut, tuntee sen oikean isänmaanrakkauden sen syvimmissä muodossa. Silloin, kun näin elämä alkoi luonnon keskellä, kasvaen pienestä ympyrästä, niin silloin oli kaikki niin maanläheistä. Siihen oli ikäänkuin kasvanut kiinni. Siitä vuosien kuluessa näköpiiri laajeni. Näki naapurit omista aherruksissaan ja näin syntyi suurempi kokonaisuus. Se oli meidän kylä, sitten tuonnempana — meidän pitäjää — ja vähitellen sen käsitti omana isänmaanaan, joka siirtyi polvesta polveen syntymämaana, johonka jokainen sukupolvi pani oman osu- tensa kykijensä mukaan.

Olen monasti ajatellut, että osaako nykyinen kasvava polvi rintamilla eläytyä niin täydellisesti maahan kiinni, kun kaikki on niin valmista. Talviset maantiet ovat auratut, joten koulumatkat ovat vaivat- tomat. Jokainen koululainen omistaa sukset j.n.e. Minun lapsuudessani ajettiin hevosen kanssa lumi- rekeä. Eihän se lujasta tuiskunnut lumi sillätapaa paljoakaan tien sivuun siirtynyt ja ei useinkaan aamui- sin koulumatkamme alkaessa ehtinyt vielä aurautua- kaan. Siellä kahlasimme lumessa ilman saappaita ja muita nykyaikaisia varusteita. Jos perhe omistikin sukset, niin ne olivat tavattoman pitkät aikaihminen sukset, joita 10-vuotias ei jaksanut hallita.

Voi mikä riemu, kun lumi keväällä suli ja ojat pu- roina solisivat ja pälvä tuli teille. Oli suuri kiusaus riisua paksum lampaanvillasukat jaloista ja juosta maantien sulia kohtia paljasjaloin ja kun toverit vielä kiusoittelivat, että joka ei riisu paljain jaloin on arka- lainen.

Nykyään pienet nappulatkin ajavat ainakin sulan- maan aikana polkupyörällä kouluun, isommat jo val- lan mopoillakin. Silloin oli polkupyöriä vain harvoissa perheissä. Eikä tullut kysymyksenäkään, että lapset

VARIS LAULAA

Tulee taas se aika kun varis istuu jääleipolla, niin kuin se, joka nokki p. Henrikin peukaloa. Hermaa jääleippo ja sininen vesi! Kaunistahan sekin on katsella kun kevään henki käy. Kun vedet rupesivat vilajamaan ja kilo kultasi kuuset. Mutta kun se nokkiva varis vielä laulahti sieltä leipoltaan, sepä riemua. Aivan riemua todella, joka otti sydämeen. Siinäkin oli niin kumma kevään heleys. Ei uskoisi, tuossa raa'unnassa, sillä eihän varis oikeastaan laula, mikä laulaja se olisi, kömpelö kahjustaja, joka parahtelee, räjäytteele sekasointujaan oikean lintumusiikin häiriöksi. Mutta näin juuri, kevään kirkkaudessa ja etelä-tuulen tullessa Viirasta; minä sanon vieläkin: sydämeen se käy, vanhaan sydämeen varsinkin, niin siinä on kiinteä nuorekkuus ja reipas, tarmokas tahti. Vanha tuli iloiseksi: taas se tuli, suvi nimittään, muille toiveina, hänelle muistoina kaikista kauniista menneistä. Ne muistavat ja hän muistaa kuinka riite rapisi ja paju puhkesi lehtiin, kuinka sitten jo pian rentukka hohti ja puro solisi, ja västäräkki keikutelihe sanalla. Hän makasi ja katseli taivaan kiitäviä pilviä. Niin, minne sen tie, sen, ja sitä ajavan tuulen? Mistähän tuli ja minne meni, mutta tässä oli hyvä olla, sen harvan hetken.

Joku asteli, tallusteli, ja pensas kahisi.
»Päiviä! sopiikin päivää paistatella.»

Mäkipään Salttu se oli, joka kantoi rysää rantaan. »Se oli kaunis ilma nyt.» Juuri silloin laski varis lukkarin ladon katolta elähyttävän tervehdyksensä taas, ja loikoileva, joka nousi istuilleen, näki kuinka Saltunkin kasvot siitä alitajuntaisesti kirkastuivat. Saltun, vanhan miehen, joka ei monta kevättä enää rysyä pitänytään, mutta loppuun asti jokatapaukses-

sa, rysyä, ja sitten samalla kuorelipoilla. Nahkaliivi, punaiset villapaidan hihat ja sininen lippo. Ja sininen taivas, naurava, heleä ja saltojen tulilipat auringossa. Ja kun vielä uusi terva tuoksui lotjan laidoista. Täsähän oli suloinen sinfonia kaiken kaunista. Siinä sitten variksen tenorifagotti, hankin sanantuoja. Mutta variksen silmä onkin oikeastaan aina ystävällinen. Muistatko uskollista, kesyä Varua, joka aivan kuin naureskeli, päättään kallistellen kun sai raakuvaan kitaansa madon. Eipä kumma siis vaikka Ahti, taikkapa Tapio, aivanpa itse Yli-Mannus, panivat tällekin sinisilmäiselle lehahtelijalle tehtävän: kertoa kevään tulon, ilahuttaa ihmisen sammuvaa mieltä, vanhan Saltun, ja herättää hehkuun sinun uinuvan mielesi, sinun, joka kun olit nuori, et ymmärtänyt antaa heti variksen laululle oikeaa arvoa; tulee se kevyt muutenkin, ja käki kukkuu. Mutta tämä on siinä tulossa sinullekin tärkeä vaihe, kun ei käki vielä kuku, eikä pääskynenkään ole tullut, kun vielä kylmää, ja ruohon vihanta pää on puoleksi pillossa: silloin varis heläyttää tuon hoosiannansa: ole valmis, ja kiitä kun saat vielä tämän kerran nähdä luomakunnan loiston, tuomen, pihlajan, tämän nukkaavillan tässä niityllä ja kirjokukat.

Sitten siirtyikin varis pesälleen, eikä enää paljon laulanut, makaili vain ja katseli natisevasta hongasta kun valkoaalot ajoivat toisiaan, kun lapset leikkivät liivalla ja vasikat hyppeli. Kun oli tullut kesä ja se päivä, jota rysä-Salttu toivotti; nyt oikein toisissaan paistoi ja päivän päästäin lämmitti, kun kaikki olivat taas koossa, pikkulinnut, sudenkorennot, senkin sirriäiset ja surriäiset, ja ihminen istui ojanpyörä-nöllä ja veteli savuja luovartisesta piipusta sillä aikaa kun auran edessä astellut Valko lepäsi ja hairaili kuminaheinää ojanpyöränöitä.

olisivat niitä koulumatkoilleen saaneet. Eikä sellaista osattu kaivatakaan. Kaikki oli hyvin niinkuin oli.

Sitten tuli jo polkupyöriä enempi ja sen mukaan kiusaus saada niillä kokeilla edes vähän, vaikka istua ja ohjata edes, kun isommat pitivät pyörästä kiinni ja työnsivät. Vähitellen osattiin ajaa jo »rungon alta». Se oli vaikeata eteenpäin menoa, mutta ihanaa sekin vain oli.

Olin ehkä 10 v. kun ensimmäisen auton näin ajavan maantiellä. Parin kilometrin päästä jo kuului sen kova hurina. Me lapset juosta pinkkaisimme niin lähelle maantietä kuin suinkin ehdimme ja lähelle me ehdimme, sillä eivät silloiset autot, eikä kuljettajat olleet mitään vauhtihurjastelijoita. Kuinka ihailimme sellaista tyttöä tai poikaa, joka oli päässyt auton pysähtyessä ihan käsin sitä koskettamaan.

Vuodet ja vuosikymmenet ovat siitä ajasta vierineet. Uusi sukupolvi on tullut maata viljelemään. Osa hajaantunut pois synnyinseudultaan, jotka kaikholla muistelevat rakasta synnyinseutuaan ja ihanaa lapsuusajaa. Niin monen monet nukkuvat jo nurmen alla, kuka kotikirkon tuntumassa, kuka muualla pyhässä pellossa.

Aina, kun matkani synnyinpitäjäni johtaa, pysähdyn Aholan »ahteelle» ja katselen eteeni aukeavaa näköalaa, jossa kesäisin vilja lainehtii, siinäkin kohdassa, jossa omalla pienellä kuokallani touhukkaana maata »raivasin». Silloin nousee siunaavat ajatukseni ylös kaiken näkemäni puolesta, joka nyt on vain syvällä sisimmässäni ja niin ihanana muistona, josta ei hiventäkään haluaisi pois hukata.

Säkylässä, 26. 10. — 64

Valokuvannut P. Valkama, Kuortane

Joulu- ja Uudenvuoden tervehdys
Kuortaneelta

Kotiseututyöstä

Tämä kirjoitukseni on kaksiosainen; ensin on asia-teksti, sitten on asian runollinen puoli. Minulle sallittaneen tämä järjestely.

1. osa

Perustavaa laatua oleva edellytys maaseudun kulttuurielämän vireyttämiseksi on se, että akateeminen väki oppii tuntemaan kiinnostusta maakuntien asioita kohtaan ja että se haluaa perehtyä niihin.

Tämä liittyy hyvin läheisesti osakuntien järjestämiin kotiseuduntutkimusretkiin. Jos kotiseututietoa koetaan vakavasti, se ei jää pelkästään miellyttävämuotoiseksi yhdessäoloksi, mahdollisten opinnollisesti välttämättömien kenttätutustusten hankkimiseksi ja arvokkaan häviävän aineiston keräämiseksi ja tallentamiseksi, vaan se lisää retken osanottajien kiinnostusta maakuntien asioita kohtaan. Myös tämän päivän kenttä koetaan tärkeänä. Jos näin tapahtuu, tapahtuukin paljon.

Kehitys ei saisi jäädä siihenkään, että tunnetaan kiinnostusta, vaan olisi pyrittävä luomaan kontakteja, erityisesti asiakontakteja. Vaikuttajajaksilöt ovat avainasemassa. Heitä on kaikilla elämän aloilla; yhtä hyvin talous- kuin kulttuurielämänsäkin piirissä. Vaikuttajajaksilöiden yhteistyö on voimaa.

2. osa

Kahden pitäjän rajamailla asuu Salomon. Tapasin hänet eräänä keväänä kotiseututietä retken aikana. Salomon elää puutteellisissa oloissa, mutta vieraalleen hän sanoi: »Kevät on ollut kirkas.» Saman tajusin, kun näin vanamon kukkivan kurjan asumuksen pihassa Salomonin hoivissa. Se pieni kukkanen oli tuonut Salomonille sateisten päivien kirkkauden.

Kuusamossa tapasin erään yksinäisen Mariaanavanhuksen. Hän asui suuressa vanhassa talossa. Hän oli polvillaan lattialla ja pesi astioita, vieraalleen hän sanoi: »Kesä on ollut merkillisen kuulas.»

Kotiseutukentän ihmiset ovat ihmeellisiä ihmisiä. Olen tavannut monta runon ihmistä, kuten Salomonin ja Mariaanan. He vievät vieraansa merkillisiä teitä uusille mietemätköille, ei yksinomaan tapaamishetkellä vaan useasti jälkeenpäinkin.

Tällä hetkellä viimeisimmät kotiseutukenttäihmiseni, jos näin saan sanoa, olen tavannut Kuortaneella. Elin museoheikin väsymättömän innostuksen, maalarienarin tuen, rautanaulamiehen hyväntuulisuuden, Armilan haltijan viehättävän emännyyden, taiteilijailvarin pensselin ja kunnianarvoisan rehtorin luoman syvän taustan. Olen muistanut useasti Kuortaneen elokuuta, Kuortaneenjärven hämärtyvää ulappaa ja sen rantojen toimelaita ihmisiä. Haluan kiittää Kuortaneen päivästä.

Joulu- kynttilät

*Valo kirkas kynttilöiden
tuikkaa talven pimeään.
Tuikkaa tähti jouluinen
sydämeben synkeään.*

*Loiste lämmin kynttilöiden
paistaa pöjhan pakkaseen.
Paistaa lapsen jouluöisen
lemmen lämpö sydämeen.*

Rouva sammakon keskustelu hyönteisen kanssa

Tulipa vihdoinkin se kauwan odotettu lämmin kesä, josta Surmalan pikku Urho ja Tytti olivat äidiltä niin lukemattomat kerrat talven kuluessa kysyneet: »Koska se kesä tulee, tuleeko sitä enää milloinkaan, kun aina vain lunta sataa?» — Äiti: »Toukokuusta kesä tulee, silloin lumi sulaa ja jäät puroista ja järivistä poistuvat.» — Urho: »Sulaako meidän sawikuopastakin lumi ja jää, että saamme kaarna-laiwojamme uittaa?» — Äiti: »Sulaahan toki, siitä tuleekin nyt suuri meri, isä wedättää siitä ruunalla sawea pelolle monta sataa kuormaa.» —

Kuukausien kuluttua huusivat Urho ja Tytti: »Nyt sataa wettä, nyt tulee kesä!» — Renki Matilla olikin täysi tosi saada lapsille riittävä määrä laiwoja, ennenkuin sawikuopasta tuli puhdas »ulappa» aukea meri. — Wihdoinkin päivä kirkastui: Urho ja Tytti kantoiwat laiwansa wesille, weden pinnalla kellui vielä yksi suuri jääwuori; Urho huusi: »Woi, woi laiwani törmäsi jääwuoreen, siinä hukkuwat Amerikkaan matkustajat — Rahkalan Iska ja Reppulan Täti!» —

Äiti huusi: »Tulkaa jo Rahkalan Iska ja Reppulan Täti murkinalle, — puuro on jo jäähtynyt!» Lapset juoksiwat puuron syöntiin, mutta ei puuron silmä ollut niin kirkas ja eloisa, kuin lasten silmät. Lapset kertoiwat »kuinka heidän laiwat uiwat ja törmäsiwät jääwuoreen, ja siinä nuket kaatuivat laiwasta meereen.» — — —

Mutta mitä ihmettä sawikuopalla silläaikaan tapahtui, kun lapset oliwat murkinalla? — — Sawikuopan

reunalle nousi suuri rouwa Samakko: sillä oli punaset harmaan juowikkaat waatteet ja keltawärinen täpläkäs esiliina edessänsä. — Siinä kunnianarwo rouwa ihaili pitkän talwiunensa jälkeen ensimmäisiä kewät-auringon säteitä ja elollisuuden tuulahduksia. — Se alkoi iloisena luojalleen laulaa hyrittää wanhaa tuttua kewätlauluaan. — Mitäs ollakkaan? Siihen lentää surisiwat hyönteiset: Ampiainen, Mehiläinen, Paarma, Kärpänen, Hyttynen ja hakoneulaa wetävä Muurahainen. — — —

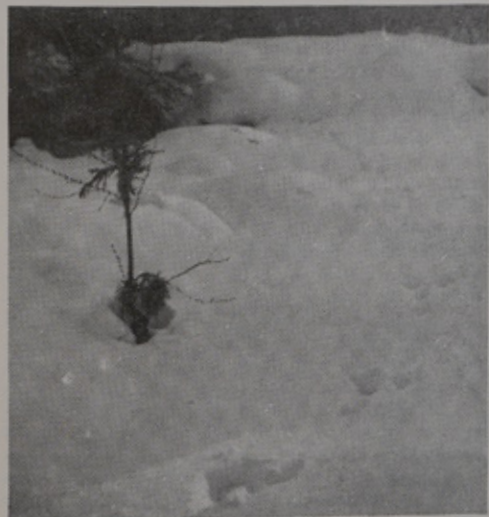
Rouwa Samakko waikeni nyt hyrrääwästä laulustaan, ja alkoi puhua paukuttaa, hieman koiran äänellä: »Kulkaa ystäwäni, te kylmäwerinen heimo-kunta! — Me, jotka olemme Luojan omittuinen, salaperäisin sarja, joiden synnystä ja elämästä herrain prohwessoreinkin pää pyörälle kiekkahtaa. — Niin, — miksi emme saa rauhassa toimia sen ajan wuodesta, jonka luoja on meille määrännyt, jolloin weremme ja jäsenemme liikkuwat. — Jos nousen tämän kuopan reunalle kesäpäiwää ihaillemaan: silloin tulewat Surmalan lapset minua wäijymään; klumpsis, minä sukellan kuopan pohjammahan, waan sinnekin ne minua saikaroilla telmiwät. Jos matkustan kuopan reunalta edemmäs, niin se on elämäni loppu: minua wiskataan kapuloilla ja sawen kokkareilla, että wihdoinkin heidän henkeni.» —

Ampiainen: »Arwoisa rouwa! Sinä olet aiwan aseeton, turwaton raukka, olet perin arkaluonteinen, etkä tee kellenkään mitään wahinkoa, käyntisi on suurimman surkuttelun alainen. Surmalan lasten pitäisi sinua oppia säälimään ja armahtamaan. — Minulla on luojan antama myrkyllinen keihäs, jolla puolustan paperilinnani; jos ne ilkiwaltaisina tulewat minun linnaani walloittamaan, niin hurraa: minä ammun oitis myrkkynuolellani silmään! Minä joka en pelkää!» — — —

Mehiläinen: »Kyllä sitä kelpaa kerskailla, kun on köyhä ja ylpeä: Ei sinun paperilinnassasi ole mitään makiaisia. — Toisin minun poloisen on asiani: minä kätken makiais-kannuni maan pöween; mutta sieltäkö Surmalan lapset ne ryöstäwät. Jos saan roswoja piikilläni tuikata käteen tahi jalkaan, niin oitis saan sen henkelläni palkita.» —

Paarma: »Hyvä teidän, paha meidän; arwo rouwa saa sukeltaa, ja te sotilaat saatte turwata keihäisillenne. — Mutta me onnettomat paarma parat, joiden pitäisi werta imeä, meitä lyö hevonon hännällänsä, ja jos asetamme imupumppumme Surmalan Urhon käteen tahi jalkaan: niin — ropsis, olemme kohta wankina — ja mitä sitten? Urho pistää hakoneulan ruumiimme läpi, ja sitte laskee lentoon; niin saamme hakoneulassa kitua usioita päiwiä, ennenkuin joku pieni lintu lopettaa waiwamme.» —

Kärpänen: »Me olemme ainut hyönteissuku, jotka tarjoamme Surmalan lapsille ikkunarudulla hauskaa seuraa; katselemme ikkunasta ulos lasten kanssa,

Jäljet lumessa...

Kuortaneen kuorolaulun perinteitä Kuortaneen kirkkokuoron lisäksi on vaalineet myöskin Kuortaneen Naislaulajat. Terveysissar Laina Salmi on antanut terveystalossa opetusta 18 naislaulajalle. Kuoron oma kevätkuuhla oli vapuna ja »pyyntöjä» on ollut kovasti muidenkin järjestöjen järjestämiin juhlisiin. Saatiinpa eräänä syksyisenä päivänä käydä Seinäjoellakin Maakuntatalossa äänivaroja koettelemassa. Salin täyteen eteläpohjalainen yleisö sai nauttia ja kuulla, että »Kuusman» kotipitäjässä vieläkin elävät ja soivat kuorolaulun sävelet!

— ☆ —

Talomuseon tanshuilla vietettiin viime kesänäkin Kuortaneen kotiseutujuhlaa. Juhlan tunnelmaan meidät saattelivat Kuortaneen torvisoittajat dir.musik. Väinö Hattulan johdolla. Juhlaväen tervetulleiksi toivotti sosiaalisih-teeri Eeva Peltola. Opettaja Helmi Kuusisto pakinoi rattoisain tyyliin »rakkaudesta» ja taiteilija Reino Lepistö tuli eteemme elävänä laukuryssään. Juhlan keskeisimmäksi ohjelmanumeroksi muo-

dostui professori Aulis J. Alasen esitelmä »kustavilaisen ajan tyylistä». Kansanedustaja, rehtori Reino Ala-Kulju toi juhlaan Etelä-Pohjanmaan Maakuntaliiton tervehdyksen ja onnittelut Kuortaneen-Seuralle, koska Kuortane oli selviytynyt voittajana maakuntaliiton järjestämässä kirkkonkylien siesteyskilpailussa. Torvensoittajien lisäksi vastasivat illan musiikkipuolesta Kuortaneen Naislaulajat ja viulunsoittaja Eino Keski-Salmi. Ohjelman päätteeksi istuimme kuvaelman »Aamu maalaisalastalossa» ensi-illassa. Illan kuudessa juotiin vielä juustokahvit museotuvassa, pitkän pöydän ääressä, kynttilän hämärässä valossa. Mukanaolleille juhla jätti mieleen niin mukavan ja kotoisen tunnelman, että vuoden kuluttua taas tekisi mieli palata museolle samoissa merkeissä.

— ☆ —

Pohjanmaan urheiluoipiston ansiosta Kuortaneesta on muodostunut monien suurien juhlien pitopaikka. Sosiaalihuollon Keskusliiton, Etelä-Pohjanmaan Huolto-

väenyhdistyksen ja Kuortaneen sosiaalilautakunnan toimesta järjestettiin Kuortaneella 5—6. 9. 64 jo neljännet Etelä-Pohjanmaan huoltopäivät. Eteläpohjalaisten lisäksi on päiville osallistunut aina runsaasti osanottajia muualtakin maastamme. Päivien aikana syysaurinko killitti kirkkaalta taivaalta ja järven pinta lepäsi peilityytenä, joten Kuortane antoi ruhtinaallisen kuvan itsestään muualta Suomesta saapuneille. Ei ollut ihme jos Joutsasta ja Saarijärveltäkin tulleet osanottajat olivat ikihastuneita Kuortaneeseen.

Saatuamme päämme täyteen kehittävää sosiaalihuoltoa, sairautta ja sosiaalivakuutusta, vajaamielisten- ja vanhustenhuoltoa sekä kuntouttamista ja kättätyön kehittämistä, rentoudumme lauantai-iltana saunan löylyssä ja yhteisessä illanvietossa. Ohjelman aikana Laina Salmi laulatti Kuortaneen naislaulajia ja pietarsaarelainen lastenvalvoja »huoltajien» kuoroa ja yksinäistä ruusua »ilman paitaa». Lappajärven sosiaalisih-teeri vei väkeä »Rakkauden patsaille» ja kansallispukuinen kättilö lausui Kantelettaren runoja.

kuinka lunta tuisiksi ja pakkaneen paukkuu. — Mutta usein saamme seurastamme sen kiittämättömyyden, että katkotaan meiltä siivet ja jalat. — Niin saamme ikkunalaudalla silvottuna virua piivän ja kaksi. Olisimme onnelliset, jos kohta tapettaisiin. — — —

Hyttynen: »Me olemme heikoimpia hyönteissarjassa; mutta me ryntäämme suurissa parvissa Surlman lasten silmiin, sieramiin, suuhun ja korviin, ja missä vain ilmeinen iho on. — Pillin soitolla toisinaan eksytämme, että saamme imaista verta watsamme täyteen. — Jos melhin satutaan: olemme kohta rapana; emme tiedä porista mitään muuta kuin nälkäämme.» —

Muurahainen heitti hakoneulansa kuperkeikkaa, ja alkoi puhua: »Voi weikkoset ja sirot siskokullat, — me olemme maailman ahnaimmat, wäkevimmit ja ylpeimmät elävät; me wedämme hampaissamme kokoisensa lyijynpalasen, — kuka maailmassa uskaltaa kanssamme woi mistellä? Me taistelemme yhtä jäykkänä karhua kuin ihmistäkin vastaan. Emme pelkää käärmettä, hämmästyttämättä senkin suuhun astumme. Jos saisimme kasvaa kissanpojan kokoisiksi, niin wettäisimme Surlman lapset kekoomme, ja opettaisimme heitä tuntemaan, mitä se on, kun pikku eläwiä rääkkää?» — — —

Vielä muurahaisen puhuessa, juoksiwat Urho ja Tytti savikuopalle laivojaan uittamaan. — Klumpsis, Sammakko sukelsi pohjaan. — Urho: »Woi woi, täällä oli Sammakko, — kyllä minä sulle tuliaisat annan!» Otti saikan, pieksi wettä ja pauhahan kuin mieli-puoli. Muurahainen, joka oli jo ryhtynyt työhönsä, kekoa kohden hakoneulaa wetämään, jätti neulan ja tarttui Urhon jalkaan, wariksen antaman saappaan wriseen saumaan, päästi saumaan kirpalewää wettä, sanoen itsekseen: »Sinäkö meidän herttaista rouwaa kiusaat, kun se ensikerran talwiunensa jälkeen päivän walos ihailee; — kyllä minä sun opetan!» — Urho juoksi huutaen tupaan: »Woi woi, polttaa, polttaa, — käärme pisti mua!» — Äiti arwasi asian, otti terwaa ja weteli Urhon jalkaan. Tytti tuli tupaan, sanoen: »Sammakko puri Urhon jalkaan, kun Urho sotki sitä sawikuoppaan.» Äiti: »ai-jai, onko Urho rääkännyt Sammakkoa, — sille on kaswanut talwella myrkyhampaat; älä nyt Urho enää milloinkaan rääkkää Sammakkoa, äläkä mitään pikku eläwää; jos sinä wilelä rääkkäät niitä, niin Sammakko puree sinulta jalan poikki.» — Sittemmin Urho ei ole rääkännyt mitään eläwää; ja hän uskoo warmaan, että se oli Sammakko, joka häntä puri niin hirweän kipeästi jalkaan. — — —

— Sunnuntaiaamuna hiljennyimme kuuntelemaan kirkossa rovasti Vihman sattuvia sanoja. Sankarihaudalle laskettiin sinivalkoiset kukkasat ja veisattiin virsi. Käynti Kuortaneen invalidikodissa avasi eteemme osan siitä maailmasta, jossa huoltotyöntekijän työn kohde, ihminen, odottaa suuren rakkauden käskyn täyttämistä. »Rakasta lähimmäistä niinkuin itseäsi». He invalidikodin »pojat» ovat kerran itse näin tehneet.

E. P.

— ☆ —

Paljon on ylistetty suomalaista saunaa ja Klemetti puhunut lukkarin saunasta, mutta nyt on vuorossa leirintäalueen sauna. Kesän kynnyksellä nousi U-opiston rantapenkereen kainaloon, aivan leirintäalueen tuntumaan pieni sauna. Se oli timprattu Lappakan-kaalla ja oli siis aito kuurtanelainen. Kun sitten ristiäislöylyjä olin heittämässä, täytyi tunnustaa, että jos oli nättiä sisällä, oli siellä myös »sähäkkä» kiuas, joka sysäsi kuumuutta niin, että järveen piti juosta. Se juoksu onkin perin helppoa, sillä portaat oli myös rakettu asian helpottamiseksi. Käy vierainesi maistelemassa ensikesänä saunan löylyjä, niin toteat itsekkin asian todenperäisyyden.

— ☆ —

Heinäkuun alussa Suomen urheilijat opettajat kokoontuivat kesäkisojen merkeissä U-opistolle. Perjantaina oli kenttälajit urheilukentällä ja lauantaina suunnistus Takalan-Herojan maastossa. Väli-ilta kului kotiseutuasiain ympärillä, sillä tälläkäläinen op-yhdistys oli järjestänyt »museoillan». Klemetin pihassa aloitettiin juhlat. Kuortaneen torvisoitto-kunnan puhaltaessa tirehtööri Hattulan johdolla. Oli niiltä paljon kartettu puheita aina kolmeen asti, mutta ne puheet pidettiin niin leppoisesa ja hauskassa muodossa, että tyytyväisyys vain eneni, kun puhuja vaihtui. Sanan valittakaa heiluttivat opettajain »ylipää» kouluneuvos L. Järvi, rehtori R. Ala-Kulju ja maanvilj. H. Mäki-Hallila. Selvisi siinä vanhat ja uudet

Alla joulupuun

*Jo taukos leikki alla joulupuun,
vaan hiljaisuuden ääni tarinoi,
jo lakkas riemulaulu lapsen suun,
vain vieno sävel sydämissä soi.*

*Kun vierii vuodet, armas pienoinen,
kun kulkee tiesi pitkin maailman rantaa,
niin muisto kirkas lapsuusjoulujen,
se valkosiivin sulle viestin kantaa.*

kuurtanelaiset asiat — ja herkästi telisi sana Klemetin luonnonrakkautta kuvaillessa. Välillä yhdyttiin lauluun ja op. Helmi Kuusisto pakisi mukavasti. Sitten siirryttiin höyryävän kahvin ääreen talomuseon puolelle. Se olikin monelle nuorimmalle ja maakuntamme ulkopuoliselle osanottajalle yllätys, — juustokahvin muodossa. — Oman viehätyksen antoi

loimuava takkatulikin! Kovasti he lähtiessä kättä puristivat ja kiittivät!

— ☆ —

Elokuun alkupäivinä tulivat tohtori Erkki Ala-Könni ja maisteri Vuokko Kivisaari talomuseolle sillä seurauksella, että hetkisen katseltuaan sitä, he tekivät aika

sekasorron. Kaikki paikat muutettiin. Tupa tyhjennettiin. Seinät, katto, orret ym. pestiin, ja se lopuvoima, mikä oli vielä jäljellä, se kulutettiin lattian »hinkkoseen». Vettä kannettiin lonkka vääränä Klemetin runnista ja paiskittiin ympäri tupaa. — Tällainen reiru annettiin joka huoneelle, huonekalulle, astialle ja kipolle. — Sitten alkoi uudelleen sisustaminen. Komeaa jälkeä tulikin, olihan asiantuntijat paikalla. Jos et ole museota nähnyt tämän löylyn jäljiltä, niin korjaa tuo puute heti, kun kevätkiuru liver-tää.

Museoväki juhli tapausta eräänä hämyisenä elokuun iltana kahvikupposien ääressä puheita pitäen ja kuunnellen. Näin sanoi tohtori Ala-Könni m.m. — — — »tämä ei suinkaan tarvitse olla viimeinen »sana» tämän museon elämässä, mutta me olemme koettaneet järjestää talon niin, että kävijä saisi sen tunteen, kuin talonväki vielä eläisi täällä, arkisten askareittensa parissa.»

S.K.

Jo viime vuonna näihin aikoihin tuntui siltä, että kirkonkylä saa katuvalot, mutta vuodella asia siirtyi. Tätä kirjoitettaessa kunta on avannut kukkaronsa, liikkeet ja yksityiset kirkonkylässä ja muuallakin samoin. Lupa on saatu TVH:sta, paalut ovat kasalla urheilukentän aukiolla monttuja on kaivettu talkoilla, tarvikkeet tilattu ja työurakka annettu. Näin saa laajalti tunnettu turistipitäjämme arvolleen kuuluvan valaistuksen.

Kesällä nähtiin yhteiskoulun pihalla jotain sellaista, mitä ei Kuortaneella ole aikaisemmin ollut — orjamarkkinat. Leukava Joosua Pajula meklarina oli omassa elementissään vasara kädessä ja myi orjaksi miehen kuin miehen ja jokusen naisenkin. Kansalla oli hauskaa ja yhteiskoulun stipendirahasto karttui lähes 2.000 markalla.

Tiesioiden tiimoilla on myös paljon tapahtunut edistystä. Sauko-Sippola tie on jo liikennöitä-

vässä kunnossa ja Hynnillä—Kivenmäki tietä tehdään täyttä häkää. Nyt on siten kaksi syrjäkylää pääsemässä kunnollisen tien varteen, joka onkin erittäin hyvä asia. Kunta on ollut tihankkeille erittäin myöntämielinen, sillä onhan se päättänyt vastata kustannuksista siltä osin mitä valtiolta ei saada. Toisin sanoen 1/3 osalta. Löyän kylätie on myös hyväksytty paikallistieksi, joten sillakin kylällä tiesiat ovat klaarissa.

Kunnallisvaalitkin on pidetty ja kaikki voittivat. Äänät nim. lisääntyivät joka puolueelle, mutta voimasuhteet säilyivät ennallaan. Uusia kasvoja tuli valituksi ja saavat sitten näyttää kykynsä seuraavan 4 vuoden aikana. Entisten valtuutettujen meiningithän jo suurin piirtein tunnetaan.

Luin tässä jokunen aika sitten erästä aikakauslehdessä värikuvitetun kirjoituksen tervan poltosta. Kirjoituksessa lopuksi arveltiin, että sanottu kurulainen tervanpolttaja lienee ainuita maassamme. Eipäs olekaan. Saarelan tervahauta poltetaan Sauna-aholla joka vuosi ja sopsi sinne filmajien ja lehtimiesten piipahtaa tätä vanhaa kuortanelasta »teollisuutta» katsomaan.

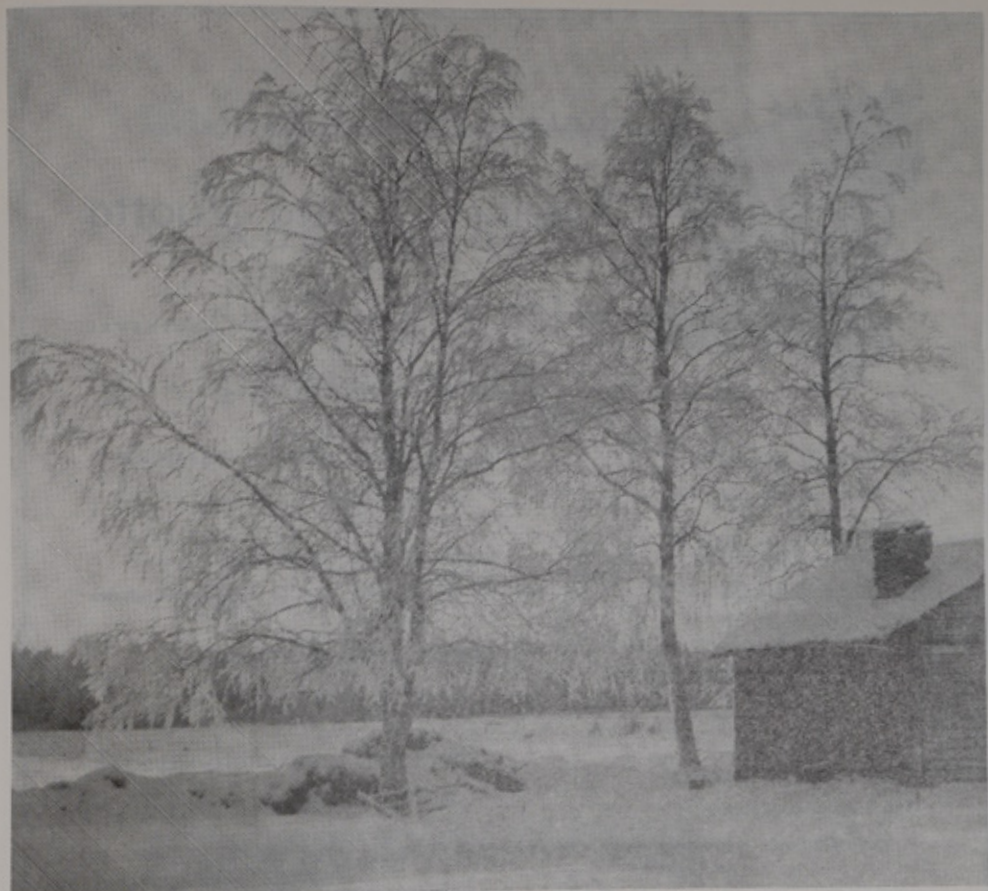
Ei löytynyt kultakellolle omistajaa Tokion kisojen tiimoilla. Vähältä piti. Salimäki oli karsinnoissa, mutta eipä vain tärpännyt. Eeva-Liisan olisi pitänyt pinkoa hieman lujempaa 800 metriä, mutta toivottavasti molempien innostus riittää eikä ikäkään vielä paina 4 vuoden kuluttua.

Kuortaneelle on onnistuttu saamaan uutta teollisuuttakin. Metallialan yritys Ylipäässä kouluttaa ammattikoulun puitteissa hitsareita ja teollinen toiminta pääsee vähitellen vauhtiin. Lykkyä tykö vain.

Luontokin on pukeutunut »jouluasuun»

P.H.

Valekuvannut P. Valkama, Kuortane

ON HANGET KORKEAT NIETOKSET
 VAAN JOULU, JOULU ON MEILLÄ
 ON KYLMÄT PAUKKUVAT PAKKASET
 JA TUIMAT POHJOLAN TUULOSET
 VAAN JOULU, JOULU ON MEILLÄ.

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

toivottavat asiakkailleen seuraavat:

KEMIKALIO Huo-Ma-Ke

Kuortane kk, puh. 105

T:MI J. YLISELA

Mäyry, puh. 46

**NIILO VESALA
RUOKA- JA HUONEKALULIIKE**

Kuortane kk, puh. 150

VELJEKSET ALA-MUTKA

Om. Väinö Ala-Mutka

Leppälä, puh. Leppälä 22

AIMO HAAPAMÄKI

Salmi, puh. Salmi 19

PARTURI JA KAMPAAMO

Rauha Mäkinen

Kuortane kk, puh. 126

**KUORTANEEN ELÄINVAKUUTUS-
YHDISTYS - Toim.joht. A. Peltokangas**

Kuortane kk, puh. 109

**KUORTANEEN MUOTI-ASU
Liisa Heikkilä**

Kuortane, puh. 157

SEKATAVARAKAUPPA A. KAJANDER

Kuortane, puh. 46

PELTISEPPÄ T. TIENHAARA

Kuortane kk, puh. 19 - »Hekku»-kiukaita

LIIKENNOITSIJÄ A. KORPELA

Kuortane kk, puh. 133

KUORTANEEN METSÄNHOITOYHDISTYS

Kuortane kk

KUKKA, PAPERI JA KEMIKALI

Om. M. Yli-Hallila

Kuortane kk, puh. kk 119

MARTTI ALA-MUTKA

Matkustajakoti-Kahvila

Kuortane kk, puh. 108

KUORTANEEN KEMIKALIO

Thelma Sippola

Kuortane kk, puh. 105

**SEKATAVARAKAUPPA
KUORTANEEN TALOUSKAUPPA**

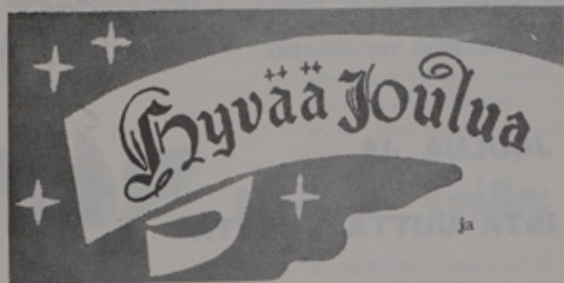
Mäyry, puh. 131

ARV. METSÄNOMISTAJAT JA RAKENNUTTAJAT

Kääntykää
luottamuksella
puoleemme

KOURA OY PUH. KOURA 10

ja

Onnellista Uutta Vuotta

toivotamme asiakkaillemme

UUSI-TALOUSKAUPPA

Om. M. VAINIOMÄKI — Kuortane kk.

ALAVUODEN TEHDAS OY.

Alavus, as. - Puh. 20 451

LEIPOMO-KAHVILA

E. Ojala

Kuortane kk. - Puh. 63

EDULLISESTI ERIKOISLIIKKEESTÄ

**ALA-HONKOLA
& KUMPP.**

Kuortane - Puh. 4

KIITTAEN HYVÄSTÄ YHTEISTYÖSTÄ

PAIKKAKUNTALAISTEN KANSSA TOIVOTAMME

HYVÄÄ JOULUA JA

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA

POHJANMAAN

URHEILUOPISTO

KUORTANE

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

toivottavat seuraavat

VUOKRA-AUTOILIJAT

TEUVO KANGASAHO

Lentilä, puh. Lentilä 28

ARMAS LASSILA

Kuortane, puh. 88

HEIKKI JASKARI

Mäyry, puh. 38

AARO NIEMI

Kuortane, puh. 121

JORMA LEPPANEN

Mäyry, puh. 31

VILHO VALIMAA

Leppälä, puh. Leppälä 25

PENTTI AHO

Lentilä, puh. Lentilä 54

LAURI VIITANEN

Lentilä, puh. Lentilä 17

TAUNO VASU

Salmi, puh. 47

MARTTI LAITILA

Salmi, puh. Salmi 16

TAUNO YLI-HONKOLA

Kuortane, puh. Kuortane kk 75

JOKAINEN MOOTTORIAJONEUVO

vaatii aina parhaimman mahdollisen, juuri Suomen olosuhteet tuntevan huollon. UNION tietää, mikä sopii autolle Suomessa. Siksi kannattaa jokaisen antaa ajoneuvolleen suomalainen **UNION-huolto**.

tarjoaa Teille:

- ★ suurimman suomalaisen öljyasiantuntemuksen
- ★ maan laajimman ja parhaimman öljyvalikoiman kuten
- ★ CALTEX, CASTROL, MOBILOIL, UNION
- ★ korkealaatuiset polttoaineita ja pakkasnestee
- ★ pesua, alustavoitelua, ruosteensuojausta jne.

Tervetuloa!

**P. Rinta-Ruonan
Huoltokorjaamo**

Ruona - Puh. 9

TOIVOTAMME JASENILLEMME JA

ASIAKKAILLEMME

RAUHALLISTA JOULUA

JA

MENESTYSTÄ VUODELLE 1965

KUORTANEEN OSUUSKAUPPA

KUORTANE

**KUORTANEEN
APTEEKKI**

Kuortane

**Liikennöitsijä
VILJO MYLLYMÄKI**

ALAVUS AS.

Puh. 20 130

Mopo-, Sähkö- ja Urheiluliike

Alavus as. - Puh. 20 184

Siemens piirimyynti: Televisiot, radiot ja
kodin koneet

Saloran piirimyynti: Televisiot ja radiot

RUONAN OSUUSMEIJERI

Ruona - Puh. 49

LIITTYKAA JASENEKSI

PARTURI-KAMPAAMO

Ala-Hiiri

Kuortane kk. - Puh. kk. 113

Kaikki alaan kuuluvat työt tehdään
ammattitaidolla ja huolella

VARATTU

KAIKENLAISTA VALOKUVAUSTA suorittaa
tavallisin- ja värikuvina. Myös suurennukset
edullisesti.

Saatavana mustavalko- ja värifilmejä
Kameroita, salamalaitteita, valokuva-albumeja,
kehysksiä ym.

Kuortaneen Valokuvaamo

P. VALKAMA - Kuortane - Puh. 132

Hyvää Joulua ja

Onnellista Uutta Vuotta

toivottaa asiakkailleen

KUORTANEEN AUTO OY

Mäyry - Puh. 33

Union-huolto ja korjaamo

Matkahuolto ja kahvibaari

SEKATAVARAKAUPPA

EINO SALMINEN

Ruona - Puh. Ruona 45

**KUORTANEEN
POLTTOTURVE OY
TAUSNEVA OY**

Kuortane - Puh. Kuortane 6

Pakkaset lähestyvät — turve lämmittää
tehokkaasti ja taloudellisesti

KUORTANEEN KANSALLISPANKKI

TOIVOTTAA KAIKILLE KUORTANELAISILLE

Hyvää Joulua ja Menestystä Vuodelle 1965

TUO TULO TILILLE — TILI TUO TULOJA

**KUORTANEEN
PALOVAKUUTUSYHDISTYS**

Toimitusjohaja A. Timoharju - Puh. kk. 103

Vakuuttakaa omassa vakuutuslaitoksessanne!

VAKUUTUSKANTA 320 MILJOONAA

OSTAMME TUKKEJA

SUORITAMME JAUHATUSTA

Leppälän Saha ja Mylly

Kuortane - Puh. Leppälä 65

**Hyvä varasto
joulukirjallisuutta**

**KUORTANEEN
KIRJAKAUPPA**

Kuortane kk. - Puh. 59

**Tekstiili- ja kenkäkauppa
T:MI KESKI-KULJU**

Kuortane - Puh. 85

Alavuden kautta Metsästä markkinoille

VALMISTAMME:

- ikkunoita
- ovia
- keittiösisustuksia
- palo-ovia

ALAVUDEN PUUN- JALOSTUSTEHDAS OY

Alavus as. - Puh. vaihe 20 141

LEPPÄNEN YHTYMÄ

Mäyry - Puh. 31 ja 29

- HUOLTOASEMA

Tervetuloa tutustumaan uuteen taloomme!

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

JASENILLEEN JA ASIAKKAILLEEN

TOIVOTTAA

KUORTANEEN OSUUSMEIJERI

KUORTANEEN SEMENTTIVALIMO OY

Puh. Mäyry 13

Saatavana kaikkia sementtivalimoalan
tuotteita

Työ ensiluokkainen — Hinnat kilpailukykyiset

VALMISTAMME
ovia ja ikkunoita
MYYMME
- Enso Gutzeitin ovia

HYVÄÄ JOULUA
ASIAKKAILLEMME!

KUORTANEEN PUUSEPÄNLIKE

Lentilä - Puh. Lentilä 13

Hyvää Joulua

toivottaa

Karsinakosken Sähkö Oy

Alavus as. - Puh. 20 185

Luhtasaaren Autokorjaamo

Alavus kk. - Puh. 1220

MORRIS, TRABANT ja RAMBLER
PIIRIMYYNTI

JOULUPUKILLE OSOITTEEKSI:

TV ja MUOVI

Kuortane - Puh. 96

Runsas valikoima leikkikaluja, talousmuovia,
televisioita, radioita ym. muovi- ja sähköalan
tavaraa.

Huonekaluja hankkiessanne käyttäkää hyväk-
senne ASKON PAIKALLISPALVELUA

Toimitamme kaikkia Askon laajan malliston
tuotteita. — HUONEKALUJA, MAALAUS-
TARPEITA ja TAPETTEJA.

Puh. Alavus as. 29 — Virrat 5260

KUORTANEEN SÄHKÖ OY

Kuortane kk.

VALOA — VOIMAA

Myyimme valaisimia

ALAVUDEN AUTO

Om. OSSI TAKALA

Alavus kk. - Puh. 1088

Husqvarna piirimyynti

Kun käyt

KUVA-KUURNASSA

tuot yhteiskoulua

LEIPOMO ARMİ HUHTAMÄKI

Kuortane - Puh. 56

Suosittelien hyviksi tunnettuja pikkuleipiä

Kuortaneen Ruoka-Puoti Kuortaneen Villa

Om. REINO ALA-SALMI

Kuortane - Puh. 36

Kiittäen kuluneen vuoden aikana saamastamme
luottamuksesta toivotamme asiakkaillemme

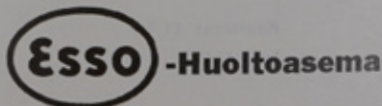
**RAUHALLISTA JOULUA JA
MENESTYKSELLISTÄ UUTTA VUOTTA**

JOULURAUHAA JA HYVÄÄ UUTTA VUOTTA

toivottaa kaikille kuortanelaisille

HUONEKALU- JA VUODEVAATELIIKE

L. Mikkilä, Kuortane kk., puh. 154

P. VESTI - Kuortane kk. - Puh. 117

HUOLTOA JA TARVIKKEITA

Philips TV

Kunnon TV vaatii kaikkiaan 22
putkea ja transistoria.

Tulkaa katsomaan terävää TV-kuvaa

PIIRIMYYNTI JA HUOLTO

T E - K O - R A P. ASUNMAA

Alavus kk. - Puh. 1258

Kihlat — kellot — korut palkinnot edullisesti

L. I. PÄÄKKÖSELÄ

Kuortane - Puh. Kuortane kk. 128

Mäntytukkeja ostetaan erikoishinnalla. Kysymykseen tulevat erikoisesti vähäosaiset pienemmät mäntymetsät.

Rakennamme hirsihuiloita — saunoja y.m. alaan kuuluvaa. — Huviloista lähetetään maksuton esittelylehtinen pyydettäessä.

Huvilaveistämö K. SAARI

Puh. Kuortane 11 tai Ruona 6

**Hyvää Joulua
asiakkailleen toivottaa**

**KUORTANEEN
KOTIKUTOMO**

Lentilä - Puh. 40

Om. Martti ja Viola Kivi-Porkkunen

SISUSTUSTEKSTIILIEN ERIKOISLIIKE

**Hyvää Joulua ja
Menestystä vuodelle 1965**

toivottaa asiakkailleen

RANTA-SILTA

om. J. RANTALA

Sekatavaraliike, perunan välitys, kioski,
maksuton kotiinkuljetus, ostohyvyty 2 %

TEKSTIILITAVARATALON VALIKOI-
MISTA LÖYTÄÄ ASUSTEET JUH-
LAAN JA ARKEEN KAIKKINA VUO-
DENAIKOINA.

Toivotamme asiakkaillemme

**Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta**

VESALAN PUKIMO

Kuortane - Puh. 30

Hyvää Joulua

ja

**Onnellista
Uutta Vuotta**

'TERYLENE'

Turo

merkilliset 390

Kestävät, rypistymättömät
neppohoitaiset housut mie-
helle, joka haluaa esintyä
tyylikkäänä päivän joka-
ensa hetkenä.

Edustavat TUKO.
housut Teille meiltä!

Yksinmyynti

A. ALA-SALMI

Kuortane kk.

KUURTANES-
SEURAN
JOULU

toivottaa
lukija-
kunnalleen

HYVÄÄ JOULUA

JA

**ONNELLISTA
UUTTA VUOTTA**